

LETO XXIII. Štev. 286
IZDAJA IN TISKA
CASOPISNO ZALOŽNIŠKO
PODJETJE
«LJUDSKA PRAVICA»
DIREKTOR PODJETJA
LEV MODIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
List izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska

PRAVICA

-LJUDSKA PRAVICA-
USTANOVljena 6. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK - OD OSVOBODITVE
DO 1. JULJA 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO»

INTERVJU SPASENIJE BABOVIĆ «BORBI» OB 15-LETNICI USTANOVITVE AFŽ

POLITIČNO UVELJAVLJANJE ŽENSK
se zrcali tudi v večjem številu na zadnjih volitvah izvoljenih žensk

Na današnji dan pred 15 leti je bila v Bosanskem Pe-
trovcu prva državna konferenca AFŽ. Bila je zgodovinskega
pomena kakor vsa druga zborovanja, kongresi in veliki se-
stanki med narodnoosvobodilno borbo, katerih cilj je bil
zbrati naše sile za uspešni boj proti fašističnim osvajačcem,
za svobodo in neodvisnost naše dežele. Uredništvo «Borbe» je
naprosilo Spasenijo Babović kot eno izmed ustanoviteljic
AFŽ, naj pove kaj o tistih dnevih in o udeleženkah kon-
ferenca.

Na večer pred 6. decembrom
1942, je rekla tovarišica Babović,
so bile ulice mesteca Bosanskega
Petrovca očistišene. Antifašistke so
se pripravljale na velik dogodek,
na prvo državno konferenco AFŽ
Jugoslavije. Krasile so hiše in
ulice ter pridno pripravljale vse
potrebno za sprejem delegatke, ki
so prihitele iz vseh krajev države,
razen iz Slovenije in Makedonije,
od koder niso mogle prispeti za-
radí oddaljenosti in sovražnih
oboročev. Ze takrat se je na sto-
tisíce naših žensk borilo na fron-
ti in v zaledju. Izpričale so obču-
dovanja vredno požrtvovalnost in
junaštvo, ki bo poznejšim rodo-
vom zgled, kako se je treba boriti
za pravično stvar ljudstva in za
njegovo svobodo.

no borbo vodila KPJ, ki je imela
v svojem programu tudi enako-
pravnost žensk;
najdragocenejša, kar so pridobi-
le ženske s svojo borbo, je ena-
kopravnost žensk ne glede na na-
rodnost in vero.
Pomen prve državne konfe-
rence je bil ne samo v tem, da
je dala velik prispevek k nadalj-
njemu aktiviziranju žensk v boju
za osvoboditev dežele in za pre-
bujanje politične zavesti žensk,
ker je bila to realna posledica
globoke revolucionarne značaja
splošnega narodnega boja, ki ga
je organizirala in vodila Komu-
nistična partija s tovarišem Ti-
tom na čelu. Velik zgodovinski
pomen prve državne konference
AFŽ je bil tudi v tem, da je bila
takrat, leta 1932, zrcalo naših sil,
veličine in pomena našega boja.

odborov, delavskih svetov, uprav-
nih odborov, hišnih svetov, šol-
skih odborov itd. Razen tega je
znana velika družbena dejavnost
žensk v nekaterih družbenih or-
ganizacijah, ki neposredno po-
magajo obravnavati tiste proble-
me, na katerih je zlasti zaintere-
sirana družina. V organizaciji
SZDLJ zlasti v mestih odpade
približno polovica članstva na
ženske. Njihova dejavnost se je
razširila na vse panoge javnega
življenja. Zdaj ni položaja ne zva-
nja od najnižjih do najvišjih
funkcij v naši državi, ki ne bi
bili dostopni ženskam. Tako žen-
ske mnogo prispevajo k izgradnji
socializma. Spričo svoje velike
politične dejavnosti so se ženske
tudi politično močno uveljavile,
kar se je pokazalo tudi na zad-
njih volitvah v krajevne organe
oblasti. Izvoljenih je bilo mnogo
več žensk kakor na volitvah leta
1952.

je samo, koliko in na katerih to-
rišjih zdaj ženska sodeluje spričo
določenih težav, ki jo ovirajo, da
ne more še bolj sodelovati v ce-
lotnem procesu našega socialistič-
nega razvoja. Ne glede na to, ko-
liko je zdaj ženska aktivna in
koliko in v kakšnem obsegu uve-
lavlja svojo enakopravnost, pa
je glavno to, da se je položaj naše
ženske spremenil in da je postala
eden izmed činiteljev družbenega
in političnega življenja.

Vprašanje povečanja proizvod-
nje in razvoja industrije, vpraša-
nje družbenih odnosov, razvoj so-
cializma na vasi, razvoj demokra-
cije in socialističnih odnosov na-
sploh, vse to so problemi, pri
obravnavanju katerih morajo žen-
ske še bolj sodelovati. Tako bo
z najširšim in najbolj raznolikim
delom pri obravnavanju vseh
problemov socialistične izgradnje
prišla do polnega izraza politična
dejavnost ženske in tako se bo
tudi politično v celoti uveljavila,
je rekla Spasenija Babović na
koncu.

Vloga žensk kot dela družben-
ih sil socialistične skupnosti v
boju za splošni nadaljni razvoj v
izgradnji socialistične družbe je
postala še bolj jasna in konkretna
z upostavitvijo komun in stano-
vanskih skupnosti. Nastale so še
večje možnosti za bolj vsestransko
dejavnost žensk, za njihovo
delo in sodelovanje v nadalj-
njem gospodarskem in družbenem
razvoju, za njihovo sodelovanje v
obravnavanju tistih vprašanj, na
katerih so najbolj zainteresirane,
namreč na zaščiti in vzgoji otrok
ter ustanavljanju raznih servisov
za olajšanje življenja družin de-
lovnih ljudi.

V takšnem procesu boja vloga
ženske in njene politične dejav-
nosti ne moremo ločiti od splošne
vloge in nalog vseh naših druž-
benih in političnih sil. Vprašanje

Minulí četrtek je prispel v Beograd direktor italijanskega
nacionalnega podjetja za raziskovanje, proizvodnjo, predelavo in
uporabo nafte in njenih derivatov g. Enrico Mattel. Včeraj do-
poldne je obiskal Zvezno industrijsko zbornico, kjer se je pogo-
varjal o možnostih sodelovanja med italijanskimi podjetjem in
jugoslovanskimi podjetji za proizvodnjo in predelavo nafte, opol-
dne pa ga je sprejel državni podsekretar za zunanje zadeve dr.
Vladimir Velebit. - Na sliki: G. E. Mattel v razgovoru s pred-
sednikom Zvezne industrijske zbornice Teodorom Vujasinovićem
na zemunskem letališču.

S SESTANKA NOVINARJEV V DRŽAVNEM SEKRETARIATU ZA ZUNANJE ZADEVE

Večje zaupanje
temeljni pogoj za urejanje mednarodnih vprašanj
Pozitivna pobuda Ericha Ollenhauerja - Ureditve alžirskega vprašanja
mogoča le po priznanju alžirske neodvisnosti

Beograd, 6. dec. (Tanjug). Na
današnjem rednem sestanku z
novinarji so predstavnika držav-
nega sekretariata za zunanje za-
deve Branka Draškovića vpra-
šali, kako državni sekretariat

presoja debato o Alžiriji v poli-
tičnem odboru Generalne skup-
ščine OZN.

- Zdaj je postalo povsem
jasno, da je moč alžirsko vpra-
šanje pozitivno urediti samo z
izpolnitvijo temeljnih zahtev al-
žirskega osvobodilnega gibanja
- je odgovoril Drašković.

Novinarji so se potem zani-
mali za to, kao državni sekreta-
riat presoja predlog voditelja
zahodnonemških socialnih demo-
kratov Ollenhauerja, naj bi se
njegova stranka zavzela za to, da
bi prišlo med obema največjima
silama do neposrednih pogajanj
o razorožitvi. Na to vprašanje je
Drašković odgovoril:

- Znano je, da smo zmeraj
pozitivno presojali vsak stik, ki
bi utegnil prispeti k poglobitvi
zaupanja med Vzhodom in Zahod-
om kot enega najbistvenejših
pogojev za konstruktivno obra-
vnavanje neurejenih mednarodnih
problemov, predvsem pa razoro-
žitve. V tej luči presojava tudi
Ollenhauerjevo pobudo.

- Kako presojava predlog
ameriškega veleposlanika v Mo-
skvi Kennana o združitvi Nem-
čije? - se je glasilo naslednje
vprašanje.

- Normalno je, da ne morem
uradno komentirati predlogov
g. Kennana, ki so njegovo oseb-
no gledišče - je odgovoril Dra-
šković. - Osebnoma pa menim, da
so v njegovih predlogih nekateri
elementi, ki zaslužijo pozornost.
Zdi se mi, da so zlasti važna ne-
katera reagiranja, do katerih je
prišlo na raznih straneh v zvezi
z mislimi g. Kennana. Ta reagi-
ranja so znamenje realnejšega
presojanja sedanjega položaja in
določene težnje po splošni pomir-
itvi in iskanju ureditve sedan-
jih prečepih problemov. Prav ta
znamenja realnejšega obra-
vnavanja ne glede na to, da so šele
v začetnem stadiju, bi bilo treba
vsestransko podpreti in sicer
tembolj, ker je Jugoslavija zme-
rom vztrajala na zahtevi po več-
jem mednarodnem zaupanju in
sporzumnem obravnavanju vseh
odprtih vprašanj.

NALOGE ŽENSK MED
NARODNOOSVODILNIM
BOJEM

«Ali bi nam mogli kaj po-
vedati o nalogah, ki jih je za-
stavila prva konferenca Anti-
fašistične fronte žena ženskam
Jugoslavije?»

«Naloga prve državne konfe-
rence AFŽ je bila, da to široko
gibanje strne, da bi tim pravil-
neje usmerilo svoje sile na izpol-
nitev temeljnih nalog, ki so ča-
kale vse naše narode. Treba je
bilo organizacijsko povezati najš-
irše množice žensk, še bolj utrdi-
ti njihovo enotnost, organizirati
še večjo in še bolj sistematično
pomoč narodnoosvobodilni vojski,
še bolj aktivizirati ženske v delu
ljudske oblasti in razviti njihovo
politično zavest o ciljih narodno-
osvobodilne borbe.

Prva državna konferenca AFŽ
Jugoslavije je ugotovila:

V osvobodilni borbi narodov
Jugoslavije, ki jo je začela Komu-
nistična partija Jugoslavije,
množično sodelujejo tudi ženske;
ženske se bore proti okupa-
torju s puško v roki v vrstah
narodnoosvobodilne vojske in par-
tizanskih odredov;

ženske so v zaledju razvile
široko dejavnost za pomoč narod-
noosvobodilni vojski ter za kre-
pitev njene gmočne podlage in za
vključitev novih borcev v oboro-
žene akcije;

z vključitvijo v aktivni boj za
osvoboditev svoje dežele so si
ženske priborile enakopravnost
že s tem, da je narodnoosvobodil-

VELIKA BORBENA
DEJAVNOST PO VOJNI

«Zdaj, ko imamo v Jugosla-
viji v neprestanem razvoju de-
mokratične oblike upravljanja,
v katerih sodelujejo vsi dr-
žavljeni, bi nam morda lahko
povedali kaj o politični dejav-
nosti žensk.»

«Pri nas smo iz temeljev raz-
bili vse sledove zakonske podre-
jenosti žensk, tako da te pravice
zdaj niso nobena formalnost, mar-
več jih ženske v Jugoslaviji vsak
dan vsestransko uporabljajo.
Mnoge ženske so članice ljudskih

SPOR MED INDONEZIJO IN NIZOZEMSKO

Indonezija ponuja roko
toda ne za ceno Zahodnega Iriana

Pariz, 6. dec. (Tanjug). - Indo-
nezijski zunanji minister dr. Ra-
den Subandrio, ki se mudi v Pa-
rizu, je izjavil, da je ureditev
vseh spornih vprašanj med Indo-
nezijo in Nizozemsko še zmerom
možna po mirni poti, s pogaja-
nji, če tudi nizozemska vlada želi
spozum. «Indonezija upa, da bo
možna kljub sedanjim težavam nor-
malizirati odnose z Nizozemsko,
ker želimo ohraniti nekdanje pri-

jateljstvo in razširiti sodelovanje
s to deželo.»

Indonezijski krogi poudarjajo,
da bi nizozemska zavrnitev pred-
loga o širokih pogajanjih o spori-
nih vprašanjih utegnila napopiti
indonezijsko vlado, da prekine di-
plomatske stike z Nizozemsko.
Glede tega je Subandrio izjavil,
da je glavna sporna točka v od-
nosih med obema deželama to, da
Nizozemska neče pripoznati indo-
nezijske suverenosti nad Zahod-
nim Irianom. «Neogibno je, da
Nizozemska zavzame novo, stvar-
no stališče in privoli v ustrezna
pogajanja.» Subandrio je zanikal
vesti o napadnih na Nizozemce v
Indoneziji. Opozoril je, da so se
incidenti zgodili v Haagu, kjer so
napadli nekega indonezijskega di-
plomata in je bilo v nevarnosti
njegovo življenje.

Haag, 6. dec. (AP). - Nizo-
zemska vlada se že ukvarja z na-
črtom o repatriaciji okrog 50.000
nizozemskih državljanov iz Indo-
nezije. Kakor poročajo, bo organi-
ziralačasne sprejemne centre v
Avstraliji in Singapuru. Uradno
poročilo ne omenja stališča, na
katerem se bodo postavile nizo-
zemske oblasti do Indonezije, ki
žive na Nizozemskem. Nizo-
zemski uradni krogi priznavajo,
da vlada doslej še ni prejela no-
bene indonezijske zahteve glede
izselitve nizozemskih državljanov.

Pariz, 6. dec. (Reuter). Pred-
stavniki sekretariata Atlantske
zveze je nocjo novinarjem izja-
vil, da se bo jutri izjemno sestel
Stalni svet Zveze, da bi proučil
nizozemsko-indonezijski spor.

Stiki z DR Nemčijo

Beograd, 6. dec. (Tanjug). -
Včeraj je odpotoval v Berlin del
osebja jugoslovanskega poslani-
štva v DR Nemčiji. V Berlin je
odpotoval tudi svetnik Milan Ma-
tijašević, ki bo odpravnik poslov
jugoslovanskega poslaništva v DR
Nemčiji.

Prvi poskus ponesrečen
Raketa, ki je s prvim ameriškim umetnim satelitom
vzletela na Floridi, se je takoj po izstrelitvi razpočila

Washington, 6. dec. (AP). -
Obrambno ministrstvo je objavilo,
da se današnji poskus, da bi
izstrelili prvi ameriški umetni sa-
telit, ni posrečil. Poskus so opra-
vili ob 17.45 blizu Cape Canave-
rala, dve minuti pozneje pa je
obrambno ministrstvo že objavilo,
da je raketa «Vanguard», ki naj
bi izstrelila satelit, eksplodirala.
Poročilo pravi, da pri tem ni bilo
človeških žrtev.

Bonn še ni privolil
v nadaljnje vzdrževanje tujih oboroženih sil

Bonn, 6. dec. (AP). - Zunanji
minister Brentano, ki se je danes
vrnil iz Londona, je na sestanku
z novinarji izjavil, da je z britan-
skimi državniki dosegel spo-
razum o «medsebojni odvisnosti»
atlantskih dežel v političnih in
vojaških zadevah.

Brentano ni hotel povedati,
ali namerava bonnska vlada odo-
biti nove finančne prispevke za
vzdrževanje tujih čet Atlantske
zveze na zahodnonemškem ozem-

lju, ki jih zdaj terjajo ne le Ve-
lika Britanija, ampak znova tudi
ZDA in Francija.

V uradnem poročilu o razgo-
vorih Brentana z britanskimi mi-
nistri je rečeno, da so razpravljali
o britanskih četah v Zahodni
Nemčiji, o evropskih plačilih in
drugih vprašanjih. Obe strani sta
soglašali v tem, da je potrebna
enotnost zahodnih dežel in da
je treba na državniški konferenci
atlantskih dežel v Parizu doseči
spozum o «pozitivnih ukrepih»,
s katerimi naj bi uveljavili poli-
tično medsebojno odvisnost Zaho-
da. Poročilo pravi tudi, da so
ministri še enkrat potrdili svoj
namen, da delajo za združitvev
Nemčije in da podpro zahodne
predloge o razorožitvi, ki so bili
nedavno sproženi v OZN. Prav
tako so se strinjali v tem, da bi
bilo važno čimprej ustanoviti ev-
ropsko svobodno trgovsko cono
kot dopolnitev Evropske ekonom-
ske skupnosti šestih zahodnih de-
žel.

DELO ODBOROV
ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

Beograd, 6. dec. (Tanjug). Od-
bor za organizacijo oblasti in
upravo Zveznega sveta je danes
nadaljeval obravnavanje zakon-
skega osnutka o pristojnosti ob-
činskih in okrajnih ljudskih or-
dov in njihovih organov. Odbor
je proučil določbe, ki urejajo pri-
stojnost občinskega in okrajnega
sodnika za prekrške.

Odbor za organizacijo oblasti
in upravo Zveznega sveta je dan-
es sprejel tudi določbe o pre-
nosu raznih zadev s področja fi-
nanc, kmetijstva, gozdarstva, tr-
govine, ljudskega zdravstva, so-
cialnega skrbstva itd. v pristoi-
nost občinskih ljudskih odborov.
Sprejete so bile tudi druge do-
ložbe o pristojnostih občinskih
ljudskih odborov.

Veleposlanik Zemljak
pri avstrijskem
prosvetnem ministru

Dunaj, 6. dec. (Tanjug). Jugo-
slovanski veleposlanik na Dunaju
Jože Zemljak je bil pri pro-
svetnem ministru Drimmlu ter je
z njim daljša govornik o osnutku
zakona za ureditev dvojezič-
nega šolstva na Koroskem. Ta
zakonski osnutek je sestavil po-
seben ministrski odbor in vlada
ga je že predložila parlamentu.

Belgijski veleposlanik
Delcoigne odhaja

Brioni, 6. dec. (Tanjug). Pred-
sednik republike Josip Broz Tito
je včeraj opoldne sprejel dose-
danjega belgijskega veleposlanika
v Jugoslaviji Georgesa Delcoigne,
ki zapušča svoje službeno mesto
v Beogradu. Za zaslugje pri raz-
vijanju prijateljskih stikov in
sodelovanja med Belgijo in Jugo-
slavijo ga je odlikoval z Redom
jugoslovanske zastave I. stopnje.

Ameriški veleposlanik
pri predsedniku Titu

Brioni, 6. dec. (Tanjug). Pred-
sednik republike Josip Broz Tito
je danes dopoldne sprejel ameri-
škega veleposlanika v Jugoslaviji
Jamesa Riddlebergerja. Na spre-
jemu je bil tudi državni sekretar
za zunanje zadeve Koča Popović.

VREMENSKA NAPoved

za soboto, 7. decembra 1957
Nad srednjo Evropo se zadržuje
področje visokega zračnega pritiska,
ki v svojem zahodnem delu slabi pod
vplivom frontalnih motenj, ki se bli-
žajo z Atlantika.
Zmerno oblačno in še hladno vre-
me. Zjutraj in dopoldne po kotlnah
megla ali nizka oblačnost. Tempera-
ture ponoči med -3 in -8, v Primorju
okoli 2. najvišje dneve do 5°C.

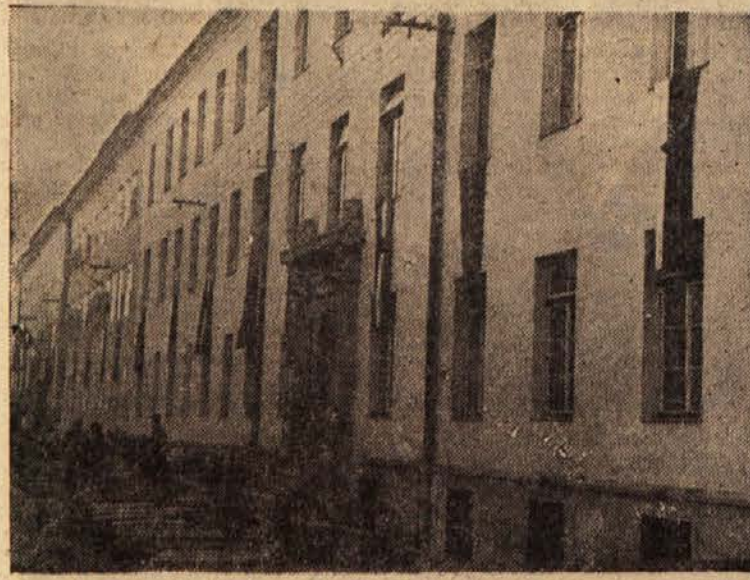
STROKOVNI KADRI temelj napredka trgovine

Ob otvoritvi nove vajeenske šole z internatom v Ljubljani

Ljubljanska Okrajna trgovinska zbornica se že vrsto let trudi izboljšati stanje v trgovini. Gre predvsem za to, omogočiti vajencem v trgovini boljše šolanje. Pogoj pa so primerni prostori za šolo. Druga težava je v tem, da zlasti v Ljubljani ni dobrih vajencev, ki bi bili pripravljeni izučiti se trgovine, tako da je zdaj med vajenskimi naraščanjem 80% vajenc in le 20% vajencev, pa še te

nejša ureditev vajenskih šol v Ljubljani, Gorici in Celju, zato je za potrebe Ljubljane dal na razpolago 60 milijonov din.

V obnovljeni stavbi ima zdaj šola osem učilnic, posebno blagovno učilnico s kabinetom, ki ima vzorce najrazličnejših vrst blaga, knjigovodsko učilnico s kabinetom in aranžersko učilnico z izložbami za vaje. Tako so zdaj dani vsi pogoji za temeljito šolanje ureditev vajenskih šol v Ljubljani, Gorici in Celju, zato je za potrebe Ljubljane dal na razpolago 60 milijonov din.

Obnovljeno poslopje doma Ivana Cankarja na Poljanski cesti, kjer ima sedaj svoje prostore šola trgovskih vajencev z internatom.

je treba dobiti s podeželja in jim zagotoviti v Ljubljani stanovanje in prehrano.

Po dolgih letih prizadevanja pa je ljubljanska zbornica vendarle uspelo uspešno rešiti vprašanje šole in internata. Tako bodo danes v docela prenovljenem bivšem Marijanišću na Poljanski cesti odprli novo vaješko šolo za trgovinsko stroko in obnovljen internat v »Domu Ivana Cankarja«.

Do leta 1953 je vaješka šola živovarila in se selila, pa tudi po tem letu se ni mogla razviti, saj je imela v zgradbi Ekonomske srednje šole na Prešernovi cesti za 350 trgovskih vajencev komaj dve učilnici s kabinetom, tako da je bil pouk mogoč le v treh izmenah. Prvotni namen, zgraditi novo šolo, so mogli opustiti zaradi visokih stroškov, zato so se oprijeli zamisli predsednika OLO dr. M. Dermastie, naj zbornica obnovi in prenudi za šolo in internat »Dom Ivana Cankarja« na Poljanski cesti. Odločili so se za adaptacijo celotne zgradbe, v kateri je bilo treba na novo urediti centralno ogrevanje, vodovod, električne instalacije in sanitarne naprave, obnoviti celotno fasado, nabaviti opremo ter zgraditi stanovanje za stranke, ki so zasedale prostore v poslojpu. Zdjaj so dela končana s stroški blizu 70 milijonov dinarjev. V stavbi so našli še prostore za pedagoški center in za šolski muzej LRS. Stroške so krili predvsem iz sredstev sklada za vzgojo kadrov pri republiški Trgovinski zbornici. Odbor tega sklada je spoznal, da je najnuj-

nje vaješkega naraščanja. V samem internatu, kjer je bilo prej nastanjenih 220 dijakov raznih šol, je zdaj prostora za 350 gojencev, nameščenih v sobah po največ deset gojencev. Zdjaj, ko sta zagotovljena sodoben pouk in nastanitev vajencev, bo mogoče trgovini v okraju zagotoviti večje število vaješkega naraščanja, kar je zlasti potrebno spričo perspektive razvoja trgovine, saj se bo po perspektivnem planu obseg trgovskega prometa v Ljubljani povečal v prihodnjih petih letih za okrog 50% in bo treba trgovini zagotoviti in za trgovino izsolati 1800 do 2000 novih moči. Zbornica pa bo še naprej dajala iz svojih sredstev potrebnim vajencem štipendije po 1000 do 6000 din mesečno.

IZ MARIBORSKE TOVARNE AVTOMOBILOV

Zasneženi milijoni

Zakaj bo moralo 250 avtomobilov TAM prezimiti na travniku

Prve snežinke, predhodnice zime, že poplesujejo v zraku, težke padajo in prekrivajo več kot 250 avtomobilov TAM, ki bodo prisiljeni prebiti zimo na travniku ob tovarni. Težko je gledati to zasneženo premoženje, težko je kolektivno, ko delo njegovih rok leži in se kvari.

Ze od lani imamo približno enako sliko v spomnu. Tudi takrat je nekaj sto milijonov ležalo na travniku in se kvarilo. Vendar so šli avtomobili kmalu kar dobro v promet, saj je bilo po njih veliko povpraševanje in so bili zelo ugodni pogoji za njih nakup. Po takratnih predpisih o prodaji

investicijske opreme na srednjeročni kredit je bilo treba plačati ob nakupu samo 5%, za ostali znesek pa je bil določen odplačilni rok. Tovarna sama je kot nosilka kredita zvišala vsoto, ki jo je moral kupec takoj plačati, na 15%, pa se pri prodaji ni to zvišanje prav nič poznalo. Dobe sedno čez noč, v noči od 30. junija na 1. julij letos, je morala tovarna ustaviti vsako prodajo na kredit do izida novih predpisov. Vse že sklenjene pogodbe, pri katerih kupec ni vplačal še akontacije, so morale biti storinirane. Šele 21. avgusta je izšla uredba o dajanju posojil brez natečaja za nabavo določene opreme, po kateri je bilo moč dobiti kredit za nabavo tovrnega avtomobila v višini 90% prodajne cene, prekucnikov in avtobusov pa na kredit sploh ni bilo več moč kupovati.

V prodaji je nastal zastoj. Avtomobili so se kopičili. Šele 2. oktobra so izšle spremembe uredbe iz avgusta, ki so zahtevale samo 30% pri nakupu tovrnega vozila in dovolile tudi pro-

Prezimovanje na prostem grozi 250 tovrnim avtomobilom TAM

dajo prekucnikov in avtobusov na kredit. Vse bi se se nekako dobro rešilo, če ne bi bila sredstva skladov za samostojno razpolaganje, ki so jih letos ustvarjala podjetja, blokirana do potrditve bilance. Odtod zadrega v TAM.

Kam z vozili? Na različna razstavišča, da bodo vsaj pod streho. Zagreb zaseden, Novi Sad popravljajo, beograjsko razstavišče pa je predrago, saj bi veljalo vskladiščenje enega tovrnega avtomobila 60.000 dinarjev mesečno — tarifa bi bila ista kot za razstavni prostor. Ne kaže drugega, kot vozila konservirati in jih zapeljati na travnik ob tovarni, kjer naj čakajo na boljše čase. Konserviranje pa tudi ni tako poceni. Kar lepi tisočaki so potrebni, da avtomobili lahko brez večje škode prebijajo zimo.

Hkrati ko domača avtomobilska industrija v neki meri preživlja majhno krizo, izdajamo dragocene devize za uvožena vozila. Prav je, da jih uvažamo od tam, kjer se nam to izplača, škoda pa je, da kupujemo tam, kjer nas vozilo, ki ustreznega najdemo tudi doma, velja lepe denarce.

Kako najti rešitev iz trenutne krize? Pospešiti prodajo avtomobilov vsaj pod istimi pogoji, ki veljajo od oktobra letos: vendar tako, da bo posojiljemalec pri Investicijski banki TAM, ki ima v tem oziru že določeno prakso. TAM naj torej pomaga kupec

Proizvodnja električne energije v Sloveniji bo letos presegla dve milijardi kWh, kar pomeni, da bo dvakrat večja kot leta 1952. Letošnja proizvodnja električne energije v Sloveniji se od meseca do meseca ni bistveno spreminjala, kar je zelo ugodno vplivalo na industrijsko proizvodnjo (ki se je na ta način lahko znatno povečala) kakor tudi na celotno gospodarstvo. K boljši preskrbi za električno energijo je zlasti prispevala termoelektrarna v Soštanju, ki je začela obratovati z vsjo zmogljivostjo sredi tega leta. Zaradi enakomernosti električne energije letos ni bilo večjih omejitev potrošnje kakor prejšnja leta. Ker pa so reke zadnje dni upadle, bodo potrošnja postopoma omejevali, dokler se položaj ne bo zboljšal.

Tovarna »Litostroj«, ki je začela pred štiri leti prva uporabljati izotope, bo dobila te dni nove količine radioaktivnega kobalta in iridija. Njihove žarke gama uporabljajo za snemanje oziroma ugotavljanje napak v li-tih izdelkih. Tovarna je nabavila tudi naprave za določanje jakosti radioaktivnega sevanja, potrebne za zaščito delavcev, ki imajo opravka z izotopi. Izotope uporablja tudi »Metalno« v Mariboru, v kratkem pa jih bo začel uporabljati tudi Inštitut za jeklene konstrukcije v Ljubljani.

S PODROČJA ZUNANJE TRGOVINE

Naš izvoz v novembru

je bil po vrednosti za 13 milijard večji od lanskega

Beograd, 6. dec. (Tanjug). — Vrednost našega izvoza je znašala v novembru 10,8 milijarde, v 11 mesecih letošnjega leta pa kakih 107,2 milijarde. V novembru je bil naš izvoz po vrednosti za 13 milijard večji od lanskega.

Značilno je zmanjšanje uvoza v novembru v primerjavi z oktobrom, in sicer po vrednosti za kake dve milijardi.

Gospodarski krogi so računali, da bo izvoz v novembru večji, in sicer da bo znašala vrednost kakih 12 milijard. Manjši je bil zato, ker se je spremenil položaj na svetovnem trgu, kjer so znatno padle cene barvnih kovin. Na obseg novembra izvoza je vplivalo tudi znatno zmanjšanje ali popolna prepoved izvoza nekaterih kmetijskih pridelkov, da bi obdržali ravnotežje na domačem trgu. Najbrž bo to vplivalo tudi na naš izvoz v decembru. Gospodarski strokovnjaki računajo, da bo v decembru narasel izvoz industrijskih izdelkov in tistih kmetijskih pridelkov, ki jih je na domačem trgu mnogo.

Mednarodni festival znanstveno-tehničnega filma bo januarja prihodnje leto v Skoplju. Prijavilo se je kakih 20 dežel, med njimi Velika Britanija, SZ, ZDA, Kitajska, Japonska. Festival, ki ga organizira jugoslovansko društvo za napredek znanosti »Nikola Tesla«, bo pod pokroviteljstvom člana Zveznega izvršnega sveta in predsednika Zveznega odbora Ljudske tehnike Franca Leskoška.

Beograjski slikar Lazar Vukajlija je dobil letošnji nagrado iz sklada Vladislava Ribnikarja, ki znaša 300.000 din in jo bodo odsljed podeljevali vsako leto najplodovitejšemu jugoslovanskemu likovnemu umetniku.

V okviru proslave desetletnice urbanistične službe Hrvatske je bil večer v Splitu sestanek predsedstva Zveze urbanistov Jugoslavije, na katerem so govorili o pripravah za prihodnje posvetovanje jugoslovanskih urbanistov, ki bo maja 1958 v Splitu in na katerem bodo razpravljali o stanovanjskih skupnostih z vidika rekonstrukcije naših mest. Danes bo posvetovanje hrvatskih urbanistov — jutri pa bodo v Splitu odprli tudi razstavo o urbanistični dejavnosti ter sklicali letno skupščino Urbanističnega sveta Hrvatske.

Te dni je začel obratovati prvi jugoslovanski geomagnetski observatorij, ki ga je zgradila Zvezna geodetska uprava pri vasi Brestovik blizu Beograda. Ta observatorij bo skupaj z okrog 130 observatoriji na svetu določal absolutno jakost zemeljskega magnetnega polja in nenehno registriral njegove spremembe, hkrati pa tudi proučeval vzročno zvezo med cikličnimi spremembami na Soncu in določenimi pojavi na Zemlji.

Upravni odbor Zvezne prometne zbornice bo imel 10. decembra v Beogradu sestanek, na katerem bo sprejel načrt o delu Zbornice in njenih organov za leto 1958. Na sestanku bodo razpravljali med drugim o novem načinu razdelitve skupnega dohodka gospodarskih organizacij in nekaterih vprašanjih naše trgovske mornarice.

S SEJE REPUBLIŠKEGA ODBORA SINDIKATA OBRTHNIH IN KOMUNALNIH DELAVCEV SLOVENIJE

Obrt - nepogrešljivi člen za realizacijo perspektivnih planov našega razvoja

Ljubljana, 6. dec. O perspektivnem planu razvoja obrti razpravljajo zvezni in republiški organi, pa tudi okrajni in občinski ljudski odbori. Glede na pomen obrti, ki je sestavni del našega standarda, so o tem problemu razpravljali tudi na današnji seji Republiškega odbora sindikata obrtnih in komunalnih delavcev Slovenije.

Tajnik republiške Obrtne zbornice Danilo Bračić je obrazložil glavne smernice perspektivnega plana razvoja obrti v Sloveniji. Na področju obrti čaka ogromno dela in zato bo treba vplivati na

DNEVNIK

Proizvodnja električne energije v Sloveniji bo letos presegla dve milijardi kWh, kar pomeni, da bo dvakrat večja kot leta 1952. Letošnja proizvodnja električne energije v Sloveniji se od meseca do meseca ni bistveno spreminjala, kar je zelo ugodno vplivalo na industrijsko proizvodnjo (ki se je na ta način lahko znatno povečala) kakor tudi na celotno gospodarstvo. K boljši preskrbi za električno energijo je zlasti prispevala termoelektrarna v Soštanju, ki je začela obratovati z vsjo zmogljivostjo sredi tega leta. Zaradi enakomernosti električne energije letos ni bilo večjih omejitev potrošnje kakor prejšnja leta. Ker pa so reke zadnje dni upadle, bodo potrošnja postopoma omejevali, dokler se položaj ne bo zboljšal.

Tovarna »Litostroj«, ki je začela pred štiri leti prva uporabljati izotope, bo dobila te dni nove količine radioaktivnega kobalta in iridija. Njihove žarke gama uporabljajo za snemanje oziroma ugotavljanje napak v li-tih izdelkih. Tovarna je nabavila tudi naprave za določanje jakosti radioaktivnega sevanja, potrebne za zaščito delavcev, ki imajo opravka z izotopi. Izotope uporablja tudi »Metalno« v Mariboru, v kratkem pa jih bo začel uporabljati tudi Inštitut za jeklene konstrukcije v Ljubljani.

Na Teharjih pri Celju so večeraj odprli šolo za delavsko in družbeno usposabljanje, v kateri bodo prirejali 14-dnevne tečaje za člane samoupravnih organov. Obiskovalci tečajev bodo lahko v šoli tudi stanovali in prejeli hrano, tako da bo pouk nemoteno potekal. Od nove šole v celjskem okraju obetajo veliko koristi za krepitev dela v samoupravnih organih.

V Kranju je bila večeraj druga skupna seja OLO, na kateri so izvolili razne odborniške komisije, svete in druge organe OLO. Na skupni seji so med drugim izvolili 13 svetov, v katerih bo sodelovalo 119 odbornikov in drugih državljanov. V komisijah in ostalih organih pa bo sodelovalo okrog 130 ljudi. Na ločenih sejah so izvolili še nekaj odborniških komisij za posamezna odbora.

Beograjski slikar Lazar Vukajlija je dobil letošnji nagrado iz sklada Vladislava Ribnikarja, ki znaša 300.000 din in jo bodo odsljed podeljevali vsako leto najplodovitejšemu jugoslovanskemu likovnemu umetniku.

V okviru proslave desetletnice urbanistične službe Hrvatske je bil večer v Splitu sestanek predsedstva Zveze urbanistov Jugoslavije, na katerem so govorili o pripravah za prihodnje posvetovanje jugoslovanskih urbanistov, ki bo maja 1958 v Splitu in na katerem bodo razpravljali o stanovanjskih skupnostih z vidika rekonstrukcije naših mest. Danes bo posvetovanje hrvatskih urbanistov — jutri pa bodo v Splitu odprli tudi razstavo o urbanistični dejavnosti ter sklicali letno skupščino Urbanističnega sveta Hrvatske.

Te dni je začel obratovati prvi jugoslovanski geomagnetski observatorij, ki ga je zgradila Zvezna geodetska uprava pri vasi Brestovik blizu Beograda. Ta observatorij bo skupaj z okrog 130 observatoriji na svetu določal absolutno jakost zemeljskega magnetnega polja in nenehno registriral njegove spremembe, hkrati pa tudi proučeval vzročno zvezo med cikličnimi spremembami na Soncu in določenimi pojavi na Zemlji.

Upravni odbor Zvezne prometne zbornice bo imel 10. decembra v Beogradu sestanek, na katerem bo sprejel načrt o delu Zbornice in njenih organov za leto 1958. Na sestanku bodo razpravljali med drugim o novem načinu razdelitve skupnega dohodka gospodarskih organizacij in nekaterih vprašanjih naše trgovske mornarice.

Beograjski slikar Lazar Vukajlija je dobil letošnji nagrado iz sklada Vladislava Ribnikarja, ki znaša 300.000 din in jo bodo odsljed podeljevali vsako leto najplodovitejšemu jugoslovanskemu likovnemu umetniku.

V okviru proslave desetletnice urbanistične službe Hrvatske je bil večer v Splitu sestanek predsedstva Zveze urbanistov Jugoslavije, na katerem so govorili o pripravah za prihodnje posvetovanje jugoslovanskih urbanistov, ki bo maja 1958 v Splitu in na katerem bodo razpravljali o stanovanjskih skupnostih z vidika rekonstrukcije naših mest. Danes bo posvetovanje hrvatskih urbanistov — jutri pa bodo v Splitu odprli tudi razstavo o urbanistični dejavnosti ter sklicali letno skupščino Urbanističnega sveta Hrvatske.

Te dni je začel obratovati prvi jugoslovanski geomagnetski observatorij, ki ga je zgradila Zvezna geodetska uprava pri vasi Brestovik blizu Beograda. Ta observatorij bo skupaj z okrog 130 observatoriji na svetu določal absolutno jakost zemeljskega magnetnega polja in nenehno registriral njegove spremembe, hkrati pa tudi proučeval vzročno zvezo med cikličnimi spremembami na Soncu in določenimi pojavi na Zemlji.

Upravni odbor Zvezne prometne zbornice bo imel 10. decembra v Beogradu sestanek, na katerem bo sprejel načrt o delu Zbornice in njenih organov za leto 1958. Na sestanku bodo razpravljali med drugim o novem načinu razdelitve skupnega dohodka gospodarskih organizacij in nekaterih vprašanjih naše trgovske mornarice.

Huda železniška nesreča v Zagrebu

Brzovlak, ki je prispel iz Splita, je zavozil v tovrni vlak, ki je odhajal iz Zagreba — Nesreča je terjala pet človeških žrtev, ranjenih pa je bilo 23 potnikov

Zagreb, 6. decembra. — V četrtek zvečer se je pripetila v Zagrebu blizu glavne železniške postaje huda železniška nesreča. Brzovlak, ki je prispel iz Splita, je zavozil v tovrni vlak, ki je odhajal iz Zagreba. Lokomotiva tovrnega vlaka je vlekla tudi več cisternskih vagonov in nekateri so skočili s tira. Spričo udarca je nastala eksplozija in v cisternskih vagonih sta se vnela nafta in bencin.

Po dosedanjih podatkih je terjala nesreča pet človeških žrtev, in sicer so izgubili življenje štiri potniki in nekaj železniški uslužbenec, ranjenih pa je 23. Niso pa še potrjene vesti, da so našli v četrtek jutraj blizu kraja nesreče še dvoje hudo obžganih trupel. Vlakovodja Ivan Radčević iz Splita je podlegel ranam v bolnišnici. V bolnišnici, kamor so pripeljali ranjene potnike, pravijo, da so njihove poškodbe večidel lahke.

Na kraju nesreče so ekipe gasilcev danes še delale. Posrečilo se jim je omejiti požar in odstraniti neposredno nevarnost nove eksplozije. Požar je gasilo kakeh 200 gasilcev, ki so delali vso noč. Železniški promet med Splitom in Reko so morali začasno ustaviti, ker je gorela cisterna z butanom, tako da proge niso mogli popraviti. Predstavniki železniške direkcije v Zagrebu pa so v četrtek izjavili, da so pripravljena vsa tehnična sredstva in ekipe za popravilo tega dela proge in da bo promet še danes vzpostavljen.

O vzrokih nesreče še niso objavili uradnega poročila, vse pa kaže, da je škoda zelo velika. Preiskava bo dognala, ali je prišlo do nesreče zaradi pokvarjenih signalov ali pa po krivdi oseba brzovlaka. Preiskovalni organi so že ugotovili, da je bila lokomotiva brzovlaka v trenutku nesreče do skrajnosti zavrtja, kar priča, da se je strojevodji posrečilo, da je v zadnjem trenutku udarec nekoliko ublažil. Železniški strokovnjaki podarjajo več okoliščin, ki so pripomožne, da nesreča ni bila še hujša. Strojevodja brzovlaka je v zadnjem trenutku zavrl lokomotivo, vendar pa je brzovlak v trenutku nesreče še zmerom vozil s hitrostjo 65 km na uro. Posledice trčenja bi bile bržčas znatno hujše, da tik pred nesrečo ni

Razpis za novi tečaj Politične šole pri CK ZKS

(od 6. februarja do 30. junija 1958)

Tečaj Politične šole je namenjen predvsem delavcem in delavkam v industriji in kmetijstvu, ki so se že uveljavili v organih delavskega in družbenega upravljanja, v organih oblasti, sindikatih, društvih itd., in jim daje potrebno širše znanje iz politične ekonomije in znanstvenega socializma.

Prijave z osebnimi podatki, s podatki o dokončanih šolah, o osnovnem poklicu, zaposlitvi, višini mesečnih prejemkov ter tudi o stažu in funkcijah v političnih organizacijah in družbenih organih pošljite najkasneje do 10. januarja 1958 na upravo Politične šole pri CK ZKS, Ljubljana, Parmova 39. In tudi na svoj občinski komite ZKS.

O sprejemu in tečaju in v internat, ki je pri Politični šoli, bo vsak posameznik pisмено obveščen, in sicer najmanj 14 dni pred začetkom tečaja. Podrobnejše informacije dobite na upravi šole, oziroma na občinskem komiteju svojega področja.

Ni še prepozno

Indonezijsko-holandski spor zaradi Zahodnega Irana (zahodnega dela otoka Nove Gvineje) se je zadnje dni tako zelo zaostril, da lahko ne le povzročijo občutno poslabšanje odnosov med obema deželama, marveč utegne tudi bistveno vplivati na nadaljnji notranji razvoj v Indoneziji. Po razglasitvi indonezijske samostojnosti leta 1949 je med drugim čakala novo državo naloga, da uredi vprašanje, izvirajoče iz triletnega nizozemskega kolonialnega vladanja. Holanci so namreč tudi potem obdržali kontrolno nad zahodno Novo Gvinejo, edinim delom svojih nekdanjih indonezijskih kolonialnih posesti. Obdržali so tudi vrsto važnih pozicij v indonezijskem gospodarstvu.

V tem ko je Indonezija glede investicij holandskega kapitala ravnala zelo oprežno, ker potrebuje tu denar za svoj gospodarski razvoj in ker ji primanjkuje tudi strokovnih kadrov, je takoj ukinila vse pogodbe, da bi dosegla suverenost še nad Zahodnim Iranom. Ker pa so bili zmanj njeni mirolni vapori, da bi s Holandsko uredila to pereče vprašanje in ker tudi v OZN ni dosegla želenega uspeha, se je zdaj zatekla k sredstvu, ki neposredno zadene Holandece. Zatekla je namreč nekakšno vodno ofenzivo proti holandskim gospodarskim koristim v Indoneziji. Tako je začela sama v celoti obravnavati nerazčiščena vprašanja med obema deželama, kar utegne imeti važne posledice.

Predvsem bi lahko sedanja protiholandska gonja v Indoneziji zmanjšala holandski gospodarski vpliv v tej deželi, ki je bil doslej zelo velik. Pridobivanju petroleja in kavčuka, pridelovanju čaja in kave ter v banarstvu, ladjedelstvu in pomorskem prometno so znašale nad pol milijardo dolarjev. Indonezijska vlada se ne ukvarja z mislijo o omejitvi nacionalizaciji holandskega premoženja. Toda če bodo Holanci tudi v prihodnje odklanjali pogajanja o Zahodnem Iranu in če se bo spor še zaostril, bi utegnili priti do odločilnih ukrepov proti holandskemu kapitalu. To napovedujejo doseganje akcije, kakor so protestna stavka indonezijske osebe holandskih družb, preklop delovanja holandske letalske družbe KIM, zlasti pa to, da so indonezijski sindikati prevzeli kontrolo nad upravo posameznih večjih holandskih podjetij.

Sedanja položaja je pač dovolj napet, da morajo Holanci temeljito razmisljati o njem. Holanci so podcenjevali težave, ki jih preživlja mladenič indonezijska država, podcenjevali so tudi moč ljudske gibanja v tej deželi. Zanje bi bilo bolje, ko bi bili pravočasno poiskali pot kompromisa in začeli pogajanja z Indonezijo. Za to tudi zdaj še ni prepozno. Indonezijski vseskočni poudarjajo, da vrata tujci zdaj še niso zaprta.

Peking, 6. dec. Na osmem kongresu Vsekitajske zveze sindikatov sodeluje kot gost tudi predsednik ZSJ Djuro Salaj. Včeraj je imel na plenarni seji kongresa pozdravni govor, ki so ga delegati sprejeli z viharnim ploskanjem.

Na osmem kongresu Vsekitajske zveze sindikatov sodeluje kot gost tudi predsednik ZSJ Djuro Salaj. Včeraj je imel na plenarni seji kongresa pozdravni govor, ki so ga delegati sprejeli z viharnim ploskanjem.

Djuro Salaj

Najprej je sporočil udeležencem kongresa pozdrave Zveze sindikatov Jugoslavije in jih prosil, naj posredujejo kitajskemu delavskemu razredu in ljudstvu

tople simpatije jugoslovanskih narodov. Narode obeh dežel, je dejal, veže in zbližuje dolgotrajni revolucionarni boj, privrženost miru in pripravljenost, da poiščejo lastna pota v socialistični izgradnji.

Za jugoslovanske narode je primer Kitajske tudi dokaz moči, ki se sprosti v velikih družbenih preobrazbah. Kitajska se zdaj vztrajno bori, da preskoči stoletni in ustvari nov socialistični družbeni red. Tudi mi Jugoslavnici smo v takšnem položaju, da prek socialistične revolucije in izgradnje uredimo najvažnejša vprašanja svojega zgodovinskega, družbenega, gospodarskega, političnega in kulturnega razvoja. Naša vroča želja je, je rekel Salaj, da čim bolj spoznamo tudi vaše sindikalno gibanje, da dosežemo čvrsto medsebojno sodelovanje, da poglobimo in razširimo medsebojno razumevanje.

Iz tujih in naših izkušenj dobro vemo, je nadaljeval Salaj, da imajo sindikati kot najbolj množična organizacija vodilnega družbenega razreda sodobne družbe v socialistični preobrazbi zelo važno vlogo. V Jugoslaviji so nastale zadnje čase zlasti daljnosežne spremembe v značaju, življenju, vlogi in metodi sindikatov. Družbeno samoupravljanje je v Jugoslaviji eno najbolj bistvenih načel družbene ureditve. Naša praksa nam veleva, da negujemo nove sindikalne funkcije in nenehoma razvijamo dejavnost sindikatov.

Po pozdravnem govoru je Djuro Salaj izročil Vsekitajski zvezi sindikatov darilo Centralnega sveta ZSJ — kipec narodnega heroja Stevana Filipovića. Delegati so ga toplo in prisrčno pozdravili. Salajev govor, zlasti pojasnilo, da

skromno darilo simbolizira spomin na kovinarja in jugoslovanskega heroja, ki je še pod večali pozival ljudstvo v boj proti fašizmu.

Konvencija z Madžarsko o zaščiti rastlin

Budimpešta, 6. dec. (Tanjug). V Budimpešti je bil danes sklenjen in podpisan madžarsko-jugoslovanski sporazum o zaščiti rastlin, ki določa oblike sodelovanja ter skupno in ločeno delovanje na torišču boja proti rastlinskim nalezljivim boleznim v obeh deželah. Sporazum sta podpisala za Jugoslavijo direktor Zvezne uprave za zaščito rastlin inž. Srbojub Todorović, za Madžarsko pa pomočnik kmetijskega ministra Matias Szölke.

V političnem odboru Generalne skupščine OZN so se dne razpravljali o položaju 900.000 Arabcev, ki so se morali že pred leti odseliti iz svojih domačih krajev v Izraelu in so se zatekli v Egipt, Jordanijo, Sirijo in Libanon, kjer jih ogromna večina živi še zdaj v zasilnih taboriščih in v izredno težavnih gospodarskih in zdravstvenih razmerah. Takšnih begunskih taborišč v omenjenih državah je zdaj še nad 50 in v vsakem je na tisoče ljudi. Nemara bo OZN zdaj zvišala svojo pomoč tem ljudem. — Na sliki taborišče arabskih beguncev iz Izraela v Nahru el Baridu blizu Tripolisa v Libanonu

Industrializacija Egipta

Predvsem izkoriščanje vrelcev nafte in drugih rudninskih zakladov — Vprašanje investicij in kadrov — Pospesena izpolnitev plana

Kairo, 6. dec. (Tanjug). Vlada je sprejela več odlokov, ki naj bi pospešili izpolnitev petletnega plana o industrializaciji. Predvsem je zvišala kredite za industrijske investicije od prvotnih 180 na 280 milij. funtov. (Uradno razmerje funta in dinarja je 1:860.) Vlada meni, da je moč plan izpolniti v štirih namesto v petih letih. Izpolnjen naj bi bil torej leta 1960. Vlada je ustanovila poseben organ z ministrom Sidkijem na čelu, ki bo nadzoroval izpolnjevanje plana.

Po mnenju vlade je treba dati v sedanji fazi gospodarskega razvoja prednost industriji. Delež industrije v narodnem dohodku Egipta znaša zdaj 11%, košček prvega petletnega plana pa naj bi se podvojil. Minister za industrijo Sidki je v svojem govoru o tem poudaril, da mora plan položiti temelje za ureditev nekaterih glavnih vprašanj, med njimi povečanja narodnega in osebnega dohodka in zboljšanja življenjskega standarda. Število zaposlenih se bo povečalo približno za pol milijona, tako da bo v Egiptu kake 3 milijone ljudi stalno zaposlenih.

Vlada je delno uredila tudi finansiranje plana. Kakih 160 milijonov bo dobil Egipt v tuji valuti oziroma v tujih investicijskih dobrinah. Od tega so že investirali 20 milijonov. Od ZSSR dobi Egipt 62 milijonov funtov dolgoročnega industrijskega posojila. Odplačeval ga bo v dvanajstih letih, in sicer s svojimi pridekli. Nadaljnjih 80 milijonov bo dobil s povečanjem izvoza in zmanjšanjem uvoza.

Nekateri gospodarski strokovnjaki pa dvomijo, da bi se posrečilo zbrati toliko tujih sredstev.

O tem dvomijo tem bolj, ker dovažajo od Sueskega prekopa ne bodo uporabili za gospodarski razvoj. Ti dohodki bodo znesli letno nad 100 milijonov dolarjev. Velik del tega denarja bodo porabili za zgraditev novega asuanskega jezusa. Tuja fin. sredstva bo dobil Egipt tem teže, ker znaša njegov zunanjetrgovinski primanjkljaj kakih 45 milijonov funtov, plačlini pa kakih 35 milijonov. Zato ni izključeno, da bo zaprosil druge dežele in mednarodne ustanove za dodatna sredstva. Razen Sovjetske zveze pa doslej še nobena dežela ni ponudila Egiptu posojila, kredita ali

gospodarske pomoči. V izpolnjevanju petletnega plana naj bi imelo najvažnejšo vlogo sovjetsko posojilo. Pod državno kontrolo bodo to posojilo uporabljali tudi privatni kapitalisti. Največjo pozornost bodo posvetili petrolejski in rudarski industriji. Egipt bo zgradil novo pristanišče in ladjedelnico v Aleksandriji, več tovarnih orodnih strojev, rudarske opreme, lokomotiv in vrtnih strojev, več rafinerij, koksaln. itd. Zatrjujejo, da je vlada zelo skrbno proučila ves plan industrializacije, preden se je odločila, da bo njegovo izpolnjevanje pospešila.

Naše socialne terjatve prihodnji teden pred zahodnonemškimi Zveznim zborom

Bonn, 6. dec. — Na zasedanju medfrakcijskega odbora zahodnonemškega Zveznega zbora so sklenili, da pride prihodnji četrtek na dnevni red plenarnega zasedanja Zveznega zbora osnutek zakona o sporazumu o socialnem zavarovanju med Jugoslavijo in Zvezno republiko Nemčijo. Sporazum je bil sklenjen lani v parcu in so

bile z njim urejene terjatve naših ujetnikov in državljanov, odpejanih med vojno v Nemčijo.

Medfrakcijski odbor, ki določa dnevni red plenarnega zasedanja, se je sporazumel, da predloži ta predlog takoj brez razprave in sprememb pristojnim parlamentarnim odborom v proučitev in da ga ti po normalni proceduri predložijo plenumu Zveznega zbora. Na zasedanju Zveznega zbora bi utegnili priti do razprave o ratifikaciji tega sklenjenega sporazuma med obema deželama, zlasti spričo izjave zahodnonemškega zunanjega ministrstva o dozdevni potrebi po ponovni proučitvi veljavnosti pogodb med obema deželama po prekinitvi diplomatskih stikov. Politični opazovalci v Bonnu pa menijo, da bo Zvezni zbor ratificiral sporazum brez večjih težav. M. B.

Znani ameriški jedrski fizik J. Robert Oppenheimer, ki je v času zadnje svetovne vojne vodil ameriški jedrski inštitut v Los Alamosu, a je pozneje postal žrtev McCarthyjeve policijske politike, bo verjetno v kratkem rehabilitiran spričo panike, ki sta jo v ZDA povzročila sovjetska umetna satelita

Obisk iz Poljske

Beograd, 6. dec. (Tanjug). — V Beogradu je davi prispel poljski minister za živilsko industrijo in nabave Feliks Pisula, ki ga spremlja 7 strokovnjakov poljske živilske industrije. Pri nas bodo ostali kakih 20 dni ter se seznanili z uspehi naše živilske industrije v organizaciji dela in proizvodnji tehniki. Imeli bodo tudi razgovore z našimi gospodarskimi voditelji in predstavniki živilske industrije. Ogledali si bodo obrate nekaterih podjetij živilske industrije v Srbiji, na Hrvaškem in v Sloveniji. Med drugimi se bodo razgovarjali tudi o možnostih za sodelovanje živilskih industrij obeh dežel.

Laburisti in Alžirija

Ostra kritika francoskega nasilja v Severni Africi in zahodnih političnih kupčij z orožjem za Tunizijo

London, decembra. Bevanovo laburistično glasilo »Tribune« je v svoji zadnji številki objavilo članek o Alžiriji, ki iz njega povzema:

Grozotna zgodba Džamil Buhired, ene izmed zadnjih žrtev zverinstev v Alžiriji, spominja na iztiskanje smrdljivih čirov imperikalizma na njegovi smrtni postelji. Nikoli ne bomo zvedeli za imena ljudi, ki so jih surovo pobili zato, ker so terjali svobodo za svoj narod. Ne bomo zvedeli tudi za imena vasi, ki so jih zravnali z zemljo ali jih obstreljevali iz letal.

Celo če ne bi morali protestirati iz preprostega razloga, ker mora trpljenje celega naroda prizadeti tudi vse nas, bi morali reagirati vsaj zato, ker ta gnojna rana zastuplja ves politični položaj v Evropi.

To se je še enkrat pokazalo zadnje dni, ko se je vnel spor zaradi britanskih in ameriških dobav orožja Tuniziji. Nikakih simpatij ne moremo imeti do nagibov francoskih obdolžitev in tožb. Kaže, da se francoska vlada še ne more sprizniti z dejstvom, da sta se Tunizija in Maroko postavila na lastne noge. Pariz še

vedno teži za tem, da bi Tuniziji prepričal navezati stike z zunanjim svetom.

Po francoskem mnenju bi morale atlantske dežele ne le molče preko alžirske klavnice, marveč bi jo morale prav tako tudi braniti celo za ceno prijateljstva osvobojenih narodov.

S tem se nikakor ne moremo strinjati. Izgubili smo dosti prijateljev ob napadu na Egipt. Če bi sprejeli francoski diktat glede Tunizije, bi morali opustiti sleherno upanje v zboljšanje odnosov z arabskim svetom.

To pa ne pomeni, da lahko manever, ki sta ga skupno začela britansko in ameriško zunanje ministrstvo, imenujemo neko politiko. To nasprotno dokazuje tipično pomanjkanje domišljije, ker se nadalje sodijo, da si bodo pridobili prijatelje na svetu s prodajo orožja.

To, s čimer opravičujejo britansko-ameriško dejanje, še jasneje opozarja na nevarnost, ki jo britanska in ameriška vlada vztrajno spregledujeta, ne da bi skušali najti zdravila zanjo. Pravijo, da so poslali britansko in ameriško orožje zato, da bi prehiteli Ruse. Ob kaki drugi priložnosti pa bodo v Tuniziji ali

ki druge nedvomno Rusi prehiteli zahodne države.

Kako dolgo bo trajalo to nesmiselno tekmovanje? Če naj bi pomenili odgovori Selwyna Lloyd-a v Spodnjem domu stališče britanske vlade, potem kaže, da ne misli vlada niti s prstom migniti, da bi ga zaustavila. Se enkrat je bila ob tej priložnosti zavržena možnost, da bi sklenili kakršenkoli splošni sporazum o prepovedi dobav orožja deželam na Bližnjem vzhodu.

Ker sploh ni moč govoriti o kakršnkoli konstruktivni vladni politiki, se je povečala odgovornost britanske Laburistične stranke v tem vprašanju.

Piçli rezultati Posredovanja Daga Hammarskjölda v Palestini

Damask, 6. dec. (Reuter). Generalni sekretar OZN Dag Hammarskjöld se vrača z Bližnjega vzhoda v New York.

Po uradnem poročilu, ki so ga sinoči tu objavili, so Hammarskjöld in sirski državnik govorili o nadaljnjem izpolnjevanju splošnega sporazuma o premirju med Sirijo in Izraelom kakor tudi o poslovanju mednarodne komisije za nadzorstvo nad premirjem v Palestini, Zedinili so se, da je treba vztrajati pri sporazumu in avtoriteti komisije.

V zvezi z vprašanjem o prehajanju v demilitarizirano cono med Izraelom in Jordanijo bo Hammarskjöld imenoval svojega osebnega zastopnika za pogajanja z izraelsko in jordanjsko vlado.

Hammarskjöld se je mudil na Bližnjem vzhodu skoraj teden dni ter je imel uradne pogovore v Damasku, Jeruzalemu in Amanu.

New York, 6. dec. (Tanjug). V OZN so z zadovoljstvom sprejeli vesti o uspešno zaključenih razgovorih generalnega sekretarja

Daga Hammarskjölda s predstavnikoma jordanjske, izraelske, sirske in libanonske vlade. Ocenili so jih kot nov uspeh Hammarskjöldove prakse tako imenovane »tibe diplomacije« na Bližnjem vzhodu. Čeprav se nanaša sporazum na nezaten spor o oskrbovanju izraelske bolnišnice in univerze preko demilitarizirane ozemlja, je njegov pomen mnogo širši. V razgovorih z omenjenimi vladami sta bila dejanska novič potrjena sporazum o premirju v Palestini iz leta 1948 ter delovanje Komisije OZN za nadzorstvo nad premirjem.

VELIKA BRITANIJA
IZDATKI ZA BOJ PROTI MALAJSKIM PARTIZANOM
London, 6. dec. (Tanjug). Obrambni minister Duncan Sandys je v Spodnjem domu izjavil, da je porabila Velika Britanija za vojno proti partizanom na Malaji od 1946. leta do sredi tega leta več kot 35 milijonov funtov.

Trgovinski stiki z Romunijo

Beograd, 6. dec. (Tanjug). V Beogradu so se danes dopoldne začela pogajanja o trgovinskih menjavi blaga med Jugoslavijo in Romunijo v prihodnjem letu. Našo delegacijo vodi generalni sekretar Zvezne zunanjetrgovinske zbornice Ivo Barbačić.

Voditelja obeh delegacij sta se sestala, da bi se dogovorila o načinu dela na pogajanjih. Hkrati je bila izražena obojestranska želja po še temeljitejšem seznanjanju tako z jugoslovanskim kakor

z romunskim gospodarstvom, pri čemer je bilo ugotovljeno, da so realne možnosti za povečanje trgovinske menjave blaga med obema deželama v prihodnjem letu. Za letos je bilo dogovorjeno, da bo vsaka izmed obeh dežel uvozila oziroma izvozila blaga v vrednosti okrog 7 milijonov dolarjev. Sedanja trgovinska pogajanja bodo po vsej priliki privedla do povečanja menjave v letu 1958 za več kot milijon dolarjev v vsako smer.

V duhu časa

Na protikolonialistični fronti se ofenziva Repretgrama nadaljuje. Na kontinentu Afrike in v Indoneziji je skoraj istovestno začel boj proti dvema manjšima, toda tradicionalno kolonialističnima državama — Španiji in Holandski. Upor ki je izbruhnil v španski koloniji Ifniji (677 kv. milj in kakih 50.000 prebivalcev) je spravil vlado v Madridu v veliko zadrego.

Predvsem je španska oblast v Ifniji zelo težko obraniti z hujšimi. To malibon področje se razprostira vzdolž Atlantika, na treh straneh pa meji na neodvisni Maroko. V tem ko lahko madridska vlada pošilja svoj garnizij ojačenja samo po zračni in pomorski poti, se maroški uporniki v Ifniji zanašajo na podporo iz neodvisnega Maroka, s katerim bi se radi združili.

Podpro. Položaj, v katerem se je znašel Madrid, kaže, da v kolonialnem vprašanju ni moč igrati dvojne igre. Drugo žarišče protikolonialnega boja je v Indoneziji, ki je začela odločno reagirati na nepopustljivost Holandske glede Zahodnega Irana (zahodne Nove Gvineje, ki so jo Holanci kot svojo zadnjo kolonialno posest obdržali še po ustanovitvi neodvisne Indonezije leta 1949). Po hanskem sporazumu o samostojni Indoneziji, sklenjenem istega leta, naj bi Holandska in Indonezija vprašanje Zahodnega Irana uredili s pogajanjem, do katerih pa ni prišlo. Zadnje tedne je Indonezija to vprašanje predložila OZN in večina v njej je podprla njeno zahtevo, naj se holandsko-indonezijska pogajanja nadaljujejo s posredovanjem OZN. Ker pa izglasovana resolucija ni dobila predpisane dvotretjinske večine, je Indonezija zdaj segla po novih sredstvih. S stavkami indonezijskega osebja holandskih družb v Indoneziji, s prenehanjem delovanja holandske letalske družbe in prepovedjo odhoda holandskih naseljencev so bile neposredno prizadete holandske gospodarske koristi in holandski živili. Tu pa ne gre za malenkost. Holandske investicije v indonezijskem gospodarstvu znašajo nad milijardo dolarjev, v Indoneziji pa živi kakih 60.000 Holandcev.

Kakor dogodki v Ifniji tako tudi primer Zahodnega Irana priča, da se v priznavanju neodvisnosti do večrajših kolonialnih narodov ni moč ustajati do pol pota. Želja po popolni osamosvojitvi neke odvisnih narodov zakusita duhu našega časa in vsaka zaskanitve lahko skoduje samo tistim, ki se ji nečesto prilagoditi. J. A.

V bodoče več srečanj z volivci

»Najbližja naloga občinskih zborov proizvajalcev je pripravljanje družbenih planov.« je rekel v našem razgovoru Franc Plazar, predsednik Zbora proizvajalcev ljubljanskega okraja.

Ze v prvih mesecih svojega življenja se bodo najmlajši organi naše ljudske oblasti — zbori proizvajalcev — srečali z zahtevnim delom; v prihodnjih mesecih bodo ljudski odbori sprejemali družbene plane svo-

spodarskega sodelovanja bi lahko sledile tudi druge gospodarske organizacije.

»Kako bodo zbori proizvajalcev sodelovali pri investiranju sredstev, ki bodo ostala podjetju po novi delitvi dohodka?«

»Zbor proizvajalcev nima pravice odločati, za katera dela naj kolektivni odšteje svoj denar, ima pa dolžnost skrbeti, da bodo gospodarske organizacije svoja ustvarjena sredstva koristno in rentabilno trošila. Nekaterim podjetjem bo tudi po novi delitvi dohodka ostajalo premalo denarja za gradnjo svojih stanovanjskih blokov ali ustanavljanje svojih menz. S svetovanjem bodo občinski zbori proizvajalcev lahko dosegli, da bodo vsa podjetja v občini iz skupnih sredstev zidala stanovanja za svoje delavce. Prav tako bi morda kazalo zidati ali oskrbovati počitniške domove in letovišča v okviru vse občine.«

»Nekateri prosvetni delavci so izrazili bojazen, da bi zbori proizvajalcev pri obravnavanju gospodarske problematike ne namenili dovolj sredstev za potrebe kulturno-prosvetnega življenja. Kaj mislite vi o tem?«

»Mislim, da je ta bojazen odveč. Oba zbora okrajnega ljudskega odbora Ljubljana sta že lani živo spremljala in odločala o gradnji sol in kulturno-prosvetnih ustanov v ljubljanskem okraju, hkrati pa namenjala znatna sredstva za kulturno-prosvetno delo. Tudi v občinah se ljudski odborniki vse bolj živo zavedajo, da je treba prav zaradi nemotene gospodarske rasti občine že v družbenem planu predvideti dovolj sredstev za utrjevanje splošne izobraževalne in šolske mreže.«

»Kakšni bodo poslednji odnosi in kakšne bodo razmerje dela med občinskimi zbori proizvajalcev in občinskimi sindikalnimi sveti?«

»Občinski zbori proizvajalcev pričakujejo od sindikalne organizacije vsestransko pomoč pri svojem izobraževanju in pri uveljavljanju gospodarske problematike v občini. Sindikalne podružnice v podjetjih bodo morale odbornikom pomagati pri sestavljanju družbenega in perspektivnega plana ter pri utrjevanju sistema nagrajevanja po delovnem učinku. Se pred sprejetjem družbenega plana naj bi ljudski odborniki skupaj z organi delavskega upravljanja seznanili slehernega delavca gospodarske organizacije z neposrednim gospodarskim učinkom večje produktivnosti dela.«

V. B.

Morje nam odpira pot v svet

Letošnje leto nam je prineslo doslej največji vzpon naše trgovinske mornarice

Z naše narode, zlasti pa za nas Slovence ima morje od nekdanj velike privlačne noč. Mnogi naši ljudje, ki leto za letom obiskujejo naša obmorska mesta in kopališča ter se navdušujejo za naše pomorstvo, se le instinktivno zavedajo njegovega pomena za naše gospodarstvo. Jugoslavija je sicer pomorska država, vendar smo šele po zadnji vojni spoznali prednosti, ki jih nudi morje s tem, da nam odpira široko pot v svet. Z željo smo močnejše razvijati blagovno izmenjavo z daljnimi prekomorskimi deželami, ki nam jih močno približuje cenejši pomorski prevoz. Tako smo skoraj nepazeno zadnja leta velik del naše blagovne izmenjave s tujino usmerili na morskot pot.

Lani je naš blagovni promet s tujino po morskot poti dosegel že 4,7 milijona ton nasproti komaj 1,9 milijona ton pred vojno, kar pomeni, da je ta promet dosegel 2,5-kratni predvojni obseg, medtem ko se je blagovna izmenjava po suhem in po rekah le bistveno povečala, namreč za 20%. Zadnja leta prihaja okrog 75 do 80% vsega našega uvoza po morju, medtem ko gre po morskot poti 44 do 48% našega izvoza. Na takšno izredno povečanje blagovnega prometa po morju pa naša trgovinska mornarica ni bila pripravljena. Njena tonaža je konec lanskega leta dosegla šele 76% predvojnega tonaže.

PREVOZI S TUJIMI LADJAMI HUDO OBREMENJUJEJO NAŠO PLACILNO BILANCO

Posledice nesorazmerja med razvojem pomorskega blagovnega prometa in zmogljivostjo naše trgovinske mornarice hudo obremenjujejo našo placilno bilanco. Naše ladje sicer v mnogo večjem obsegu kakor pred vojno izkoriščamo za prevoze našega blaga v izvoznem in uvoznem prometu, vendar smo morali v zadnjih 12 letih plačati tujim ladjam za prevozne storitve 254 milijonov dolarjev ali okrog 160 milijard din. Zlasti lani, ko so pomorske voznine dosegle izredno višino, so nas ti stroški hudo obremenjevali, saj smo plačali tujim ladjam za prevoze našega blaga kar 46 milijonov dolarjev ali skoraj 29 milijard din. Letos so ti izdatki spriči občutnega padca pomorskih voznin sicer manjši, navzlic temu predstavljajo okolnost, da morajo dve tretjini celotnega prekomorskega prevoza našega blaga prevažati tuje ladje, hudo obremenjujejo naših deviznih sredstev. Hkrati nam odvisnost prevoza od tujih ladij večkrat otežkoča plasiranje našega blaga na zunanjih tržiščih. Tako predstavlja devizni izdatek za prevoz s tujimi ladjami okrog eno šestino vrednosti našega izvoza.

Ne moremo zanikati, da terja hitrejši razvoj naše trgovinske mornarice velikanske investicije. En sam veliki motorni tramper z nosilnostjo 10.500 ton, kakršnih smo letos zgradili za našo mornarico že sedem, stane nad 3 milijarde din. Toda zgraditve lastne mornarice je edini izhod, če se hočemo rešiti občutne devizne obremenitve zaradi prevoza s tujimi ladjami. Tudi sicer je račun mnogo ugodnejši za nas, če gradimo lastne ladje, ki se nam zlasti v letih visokih voznin na svetovnem trgu amortizirajo že v nekaj letih.

57 MILIJARD DIN ZA NOVE LADJE DO LETA 1961

Spoznanje, da je treba navzlic velikim investicijskim stroškom hitreje razvijati našo trgovinsko mornarico, je zmoglo že leta 1953,

morske linijske zveze v naše luke čedalje več tujih tranzitnih tovorov, zlasti avstrijskega, madžarskega, pa tudi češkoslovaškega blaga.

To, kar smo povedali o gradnji novih ladij, se nanaša čveda le na velike čezoceanske tovrne ladje, ki so namenjene blagovni izmenjavi s prekomorskimi državami. Velika sredstva pa smo zadnja leta vložili tudi v nove ladje za malo in veliko obalno plovbo. Tovornih ladij za obalno plovbo smo v naših ladjedelnicah zgradili po vojni že 24, razen tega 20 sodobnih potniških ladij, razen tega pa smo obnovili oziroma preuredili vrsto poškodovanih starih potniških ladij. Danes predstavljata ponos naše trgovinske mornarice naši največji dve potniški ladji »Jugoslavija« in »Jadran«, ki jima se bo še do konca leta pridružila tretja lad-

ton, s čimer bo skupna nosilnost naše trgovinske mornarice narasla na 555.000 ton. Od tega letošnjega prirastka odpade 72.000 ton nosilnosti na sedem velikih tramperjev in osem drugih ladij dolge plovbe, ki smo jih zgradili v naših ladjedelnicah za domačo trgovinsko mornarico, in to poleg vrste velikih tramperjev, ki smo jih dovršili po naročilih iz inozemstva. Šest ladij dolge plovbe pa so naša broderska podjetja letos kupila po ugodnih cenah v inozemstvu. Ko smo leta 1949 v reški ladjedelnici zgradili prve tri čezoceanske ladje za našo trgovinsko mornarico, smo to po pravici ocenili kot velik dogodek. Do konca leta 1956 smo zgradili za domače potrebe vsega 13 ladij dolge plovbe s skupno nosilnostjo 67.000 ton. Samo letos pa smo dovršili za lastne potrebe po to- naži skoraj toliko, kakor prej v osmih letih.

SPLOŠNA PLOVBA BO DOBILA TRI NOVE VELIKE TRAMPERJE

Za zaključek še nekaj o razvoju Splošne plovbe v Piranu. To podjetje je bilo ustanovljeno šele pred dobrimi tremi leti, vendar zavzema danes med broderskimi podjetji Jugoslavije že vidno mesto. Svoje poslovanje je začelo leta 1954 s tremi v inozemstvu kupljenimi ladjami: z motorno ladjo za veliko obalno plovbo »Martin Krpan«, s srednjeveliko motorno ladjo dolge plovbe »Gorenjska« in v velikim tramperjem »Rog«. Naslednje leto je Splošna plovba ob delitvi ladjevja »Jugolintje« dobila še pet ladij. »Gorico«, »Kornat«, »Bihač«, »Ljubljano« in »Neretvo«. »Gorico« so pozneje prodali v tujini in tam kupili manjšo in boljšo ladjo, ki je dobila isto ime. Prodali so tudi stari »Kornat« in kupili v tujini dve večji, le nekaj nad deset let stari tovorni ladji, ki sta dobili ime »Pohorje« in »Zelengora«. Letos pa je podjetje v smislu dogovora iz leta 1955 dobilo od »Jugolintje« še veliki tramper »Dubrovnik«. Tako ima Splošna plovba zdaj devet ladij dolge plovbe in eno ladjo velike obalne plovbe s skupno nosilnostjo 75.400 ton. V prihodnjih letih bo podjetje svoje ladje povečalo še s tremi velikimi motornimi tramperji po 10.500 ton nosilnosti, ki so na temelju posojila iz devetega natečaja že naročili in ladjedelnici »Uljanik« v Pulju. S temi tremi modernimi ladjami se bo skupna tonaža ladjevja Splošne plovbe dvignila na 107.000 ton, v kolikor ne bo podjetje medtem uresničilo še druge načrte za povečanje svojega ladjevja.

F. S.

SAMO LETOS 125.000 TON NOVE TONAŽE

Ce vzamemo v račun imenovano potniško ladjo »Jedinstvo«, ki jo bodo prihodnji mesec izročili Jadranski linijski plovbi, tedaj vidimo, da bomo bilanco gradnje novih ladij za našo trgovinsko mornarico zaključili letos z velikim uspehom. Medtem ko se je lani tonaža naše trgovinske mornarice povečala za 33.000 ton nosilnosti, bo letošnje nadaljnje povečanje doseglo kar 125.000

Najmlajši tovarniški kolektiv v državi

V tovarni »Borec« v Travniku je zaposlenih največ mladih ljudi

Travnik, decembra. — V Travniku so pred petimi leti zgradili eno najmodernejših tovarnih perila, obleke in obuvice v naši državi. O izdelkih tovarne »Borec« vse do leta 1954 ljudje niso mnogo vedeli. V začetku je kolektiv tovarne proizvajal v glavnem za potrebe naše armade. Pred dvema ali tremi leti pa so začeli izdelovati tudi za civilni trg. Preusmeritev proizvodnje je bila postopna. Leta 1955 je odpadlo n. pr. na izdelke za civilni trg komaj 10% proizvodnje, lani okrog 30%, letos pa že nad 70%.

Tovarna je ustvarila lastno trgovsko omrežje. V Bosni in Hercegovini ter v drugih republikah je doslej odprla okrog 20 svojih prodajal, katerih število se bo prihodnje leto še podvojilo.

V začetku tega leta je začela tovarna z uspehom izvažati tudi na tuja tržišča. Okrog 60% izdelkov za civilno tržišče izvažajo v Zahodno Nemčijo, Norveško, v dežele Bližnjega in Srednjega vzhoda in druge. Največ pa bodo letos izvozili v Burmo.

Kolektiv tovarne »Borec« je med najmlajšimi v državi. Nad 70% zaposlenih je mladincev in mladink. V tovarni dela skoraj 70% žensk. Večina mladih delavk je iz okoliških vasi. Tovarna je priredila številne tečaje, na katerih se je mnogo mladih delavk naučilo ravnanja s sodobnimi stroji. Tovarna pa bi potrebovala še okrog 70 kvalificiranih delavcev. Za svoje delavce bo tovarna zgradila moderno stanovanjsko poslopje.

A. H.

Nova lovška družina?

Mimo lovskih in organizacijskih uspehov je letošnje jubilejno leto slovenskih lovcev — 50 let teče, odkar so v Ljubljani ustanovili v brk nemške in nemškutarske gospode, ki si je edina lastila pravico do lovskih užitkov, slovensko lovsko društvo — prineslo naši zeleni bratovščini in seveda vsem, ki so jim vesele domače viže včr, tudi LOVSKE KVINTET.

Treba je bilo slišati, kako temperamentno so jo ti fantje uredili na nedavni slavnostni seji Lovske zveze Slovenije, kjer so tudi prvič javno in »uradno« nastopili. Vrsti naših že znanih ljudskih orkestrrov grozi resna konkurenca, saj se je kvintet zbral iz vrst splošno znane godbe Ljudske milice. Razen tega ima ta nova slovenska »Lovska družina«, ki je bridke puške zamenjala s še udarnejšim orojem kot so harmonika, tromba, klarinet, kitara in kot najtežji kaliber B-trombata, v svoji sredi tudi samostojne ustvarjalce novih slovenskih polk in valčkov. Ker so jih že posneli na magnetofonski trak, upamo, da bo Lovski kvintet v kratkem lahko poslušala in ocenila tudi javnost.

OGLEJTE SI

IV. MEDNARODNI SEJEM RADIA IN TELEKOMUNIKACIJ V LJUBLJANI od 7. do 15. decembra 1957

Sodelujejo: ZDA, ZAHODNA NEMCIJA, ITALIJA, BELGIJA, AVSTRIJA, ČEŠKOSLOVAŠKA, DANSKA, JUGOSLAVIJA, SVICA IN FRANCIJA

Vsak dan televizijski program starih držav — nagradna žrebjanja — Razstavljeni prostori ogrevani! Za obisk izkoristite 25-odstotni popust na železnici!

Sejem je bil živ

Jesenski semenj je za Ptuj vsako leto dogodek. Nikoli drugače se ne zbere v mestu toliko ljudi. Na letošnjem semnju je bilo ves dan izredno živahno. Prišli so kramarji in trgovci iz vseh krajev, človek je lahko kupil vse od igle, do omare in štedilnika. Posebno pisane stojnice so bile v Mesnem parku pri Dravi, kjer je od nekdanj prodajajo stare stvari. Med množico kupcev in prodajalcev, ki so barantali, hvalili in grajali blago, so odmevale harmonike in strček na silki je na ves glas hvalil volnene nogavice... Na večer so se ljudje razgubili, nekateri srečni in s polnimi denarnicami, drugi pa opeharjeni, ali okradeni, saj tudi tatičev ni manjkalo.

-mr.

NOVI OBČINSKI LJUDSKI ODBOR V GORIŠNICI

Pred novimi nalogami

Nova občina Gorišnica se je povečala s priključitvijo bivše občine Borl in krajev Slovenskih goric tja do Polenšaka, več kot za polovico. Prejšnja občina je štela le nekaj čez 6000 prebivalcev, sedanja pa okrog 14.000. Tako je postala Gorišnica središče obsežnega področja, ki zajema rodovitno Ptuško polje, del Haloz in Slovenskih goric. Seveda se bo moral novi občinski ljudski odbor oprijeti reševanja številnih problemov v priključenih krajih, ki so bolj ali manj pereči.

SKRB ZA HALOSKE KRAJE

Prvenstveno skrb bo moral novi občinski ljudski odbor posvetiti bivši občini Borl, ki se je pred priključitvijo že pričela ukvarjati z važnimi gospodarskimi vprašanji tega dela Haloz. Ureditev kmetijskega gospodarstva Borl, ki je zadnja leta močno nazadovalo in ima tudi precejšnjo gmočno izgubo, bo skušala rešiti občina najprej. V prvi vrsti namerava postaviti direktorja, ki bo gospodarstvo lahko uspešno vodil, nato arondirati razdrobljene parcele posestva ter po možnosti urediti tudi vprašanje finančne izgube. Nujno je, da bo posestvo napravilo izčrpen načrt obnove in nadaljnega razvoja.

Občina ima namen posvetiti posebno skrb nadaljnji elektrifikaciji haloških krajev ter dokončni ureditvi zdravstvenega doma v Cirkulanah. Bržkone bo prihodnje leto urejeno večje številno javnih vodnjakov in to posebno v tistih krajih, kjer je pitna voda slaba, so pa še drugi

komunalni, zdravstveni in prosvetni problemi, katere bo treba urejevati postopoma.

DA BODO RAZDALJE OMILJENE

Občani največ tarnajo zavoljo tega, ker je Gorišnica kot središče nove občine zelo oddaljena od obrobni krajev. Zato bo občina prenesla precej opravkov tudi na krajevne urade, z druge strani pa zgradila ceste, ki bodo razdaljo v občini omilile. V Halozah nameravajo prihodnje leto dovršiti cesto do Slatine, na drugi strani pa cesto iz Moškanje do Polenšaka. Ti dve cesti bodo občino znatno približali občanom, hkrati pa bodo tudi z gospodarskega vidika nujni in opravičeni. Prav tako je predvidena tudi gradnja mostu na Pesnici pri Ti-bolcih, ter nekaterih manjših objektov. Načrti občinskega ljudskega odbora so glede tega tako obsežni, da je vprašanje, če bo prihodnje leto občina res lahko uredila vse predvidene komunalne gradnje.

UREDITI VETERINARSKO SLUŽBO

Za nadaljnji razvoj živinoreje na tem področju je zelo pereče vprašanje veterinarske službe. Občina ima namen ustvariti dve središči, v katerih bi poslovali veterinarji in to v Gorišnici ter v Cirkulanah. Občani so to na raznih zborih in sestankih že večkrat zahtevali, posebno vneti živinorejci, katerih ni malo.

Tudi dokončna dograditev združnega doma čaka novi občinski ljudski odbor v Gorišnici. Ze nekaj let je združni dom v nedograjemem stanju, čeprav se v dvorani odvija celotno kulturno prosvetno življenje občine.

Teško bi bilo v nekaj vrstah opisati vse načrte in hotenja novega občinskega ljudskega odbora, ki se je pred dnevi že drugič sestel in izvolil devet svetov ter razne odborniške in upravne komisije. Zeleti je samo, da bo občinski ljudski odbor ob pomoči občanov res uspel opraviti odgovorne naloge, katere ima na vidiku.

-mr

V Solčavi kmetijsko-gospodarska šola internatskega tipa

Na področju moziške občine so te dni pričele delati kmetijsko-gospodarske šole. Letos bo delovalo skupno 5 kmetijsko-gospodarskih šol in to v Smlheu nad Mozirjem, Rečici ob Savinji, Ljubnem ob Savinji in Novi Stifci, v Solčavi pa bo internatskega tipa za področje KZ Solčava in Luče. Letos bo te šole obiskovalo več ko 200 kmečkih fantov in deklet. V okviru teh šol bodo organizirali še nekatere druge kraje strokovne tečaje zlasti za žensko mladino. Predavatelji na šolah bodo učitelji osnovnih šol in pa strokovnjaki ObLO Mozirje, Poslovne zveze Mozirje in KZ. Stroške šol bo kril ObLO Mozirje, ki je v ta namen določil 600.000.- dinarjev. Nekaj stroškov bodo krile tudi kmetijske zadruge.

(-er)

Čigava so kolesa?

Na Tajništvu za notranje zadeve v Ljubljani imajo v skladišču nad 60 koles, ki so jih odvzeli tatovom — Zakaj je laže izslediti tatove, kot lastnike koles

Na postajo Ljudske milice je pritekel zmeden možki srednjih let. »Ukradli so mi, kolo so mi ukradli,« je izdaval v eni sapi. »Kolo so vam ukradli? Kje?« je mirno vprašal dežurni miličnik. »Pred gostilno, samo na dva decil sem stopil in ko sem prišel ven, kolesa ni bilo več.«

»Je bilo kolo zaklenjeno?«

»Ne, mislim, da ne. Stopil sem v gostilno samo za hip.«

V skladišču Tajništva za notranje zadeve imajo že preko 60 koles, ki so jih odvzeli tatovom — Kolesa že lep čas čakajo, da bi se prijavili lastniki

Potem je natanko opisal kolo. Ko ga je miličnik vprašal za tovarniško številko na kolesu, se je začudil. »Tovarniško številko? Ja, te pa ne vem.«

»Tako se zgodi največkrat,« nam je povedal tovariš Repovž s Tajništva za notranje zadeve. »Ko nam oškodovanec prijavi ukradeno kolo, ga sicer opiše do potankosti, toda najosnovnejša podatka — tovarniške številke največkrat ne ve. Seveda ta pomanjkljivost preskavo močno zavira, kajti storilec kolo prebarva, često tudi delno deformira.«

Kot kaže statistika, se je pri nas kraja koles močno razpasla. Samo v letošnjem letu je bilo ukradenih skoraj 500 koles. Največkrat pa so za večino tatvin krivi lastniki sami, ker puščajo kolesa nezaklenjena, brez stehernega nadzorstva. Organi TNZ sicer nadaljujejo z akcijo, ko na odklenjena kolesa pritrjuje opozorilne listke. Zal, se iz te koristne akcije prenekaateri norčujejo in omarjavajo opozorila miličnikov. Marsikateri pa se bridko kesa, ko prepozno spozna koristnost teh opozoril. Zal, je navadno takrat že prepozno.

Večino ukradenih koles sicer uspe organom TNZ izslediti. Prav sedaj imajo na Tajništvu v skladišču nad 60 koles, ki so jih našli pri ujetih storilcih. Vendar pa se lastniki do danes še niso prijavili. V nekaj primerih pa lastnikov niso mogli ugotoviti, ker ob prijavi tatvine niso povedali številke.

V zadnjem času je organom TNZ uspelo prijeti nekaj najbolj »vnetih tatov koles. Tako so pred nedavnim izsledili Slavka Lokarja iz Anhovega, ki je v kratkem razdobju samo v Ljubljani ukradel osem koles. Odpeljal jih je v hribovske vasi v okolico Trbovelj in jih prodajal za mal denar. Za zapahi pa se je znašel tudi posestnik Franc Hribar iz Ljubeka pri Vačah. Delo na posestvu mu ni dišalo, pa je od časa do časa šel v Ljubljano s posebnim namenom. Pri teh svojih obiskih je odpeljal iz mesta kar šest koles, katere je potem preprodal naprej.

Največ tatav pa imajo s tatovi, ki prihajajo iz drugih republik, kajti sled za njimi popolnoma izgina, da jo je prav težko izslediti. Pred kratkim so prijeli Dragana Tasiča, ki je prihajal iz Kragujevca v Ljubljano samo z namenom kraje koles. Po teh obiskih v Sloveniji je odpeljal štiri kolesa, vsaj za toliko vedo na Tajništvu.

Pred dnevi pa so izsledili že starega prijatelja tuje lastnine Srečka Jakuliča, ki se je vozil iz kraja in kradel kolesa, kjer je bila prilika. Kot se spomni, si jih je tako »izposodil« najmanj sedem.

Večina ukradenih koles je bila odklenjena. Storilci so si najraje izbirali kraj za krajo koles pred gostinskimi obrati in pred kinematografi, kjer so kolesa dalj časa ostajala brez nadzorstva.

V zadnjem času so na Tajništvu zabeležili tudi krajo mopedov. Pred nedavnim so aretirali mladoletnika, ki je v kratkem razdobju sam »speljale« štiri takšna vozila.

Boj proti kraji koles in mopedov bodo zato morali začeti predvsem lastniki sami, saj se le redko pripeti, da izgine zaklenjeno kolo. Na Tajništvu so prepričani, da bi kraja koles močno padla, če bi lastniki nekoliko bolj pazili na svoja vozila in jih varno zaklepal.

T. F.

Živahna blagovna izmenjava ob meji

Letos do konca novembra so razna podjetja skladno z regionalnim trgovskim sporazumom samo na goriškem področju izvozila v italijanske obmejne kraje nad 155 tisoč ton raznega blaga, uvozila pa 5 tisoč ton — Prek mednarodnega bloka v Rožni dolini odpeljejo v sezoni v Italijo vsak dan od 40 do 50 kamionov lesa, gradbenih potrebščin, živil in drugega blaga

lini pri Novi Gorici, nekaj pa tudi čez prehod v Robiču ter z vlaki prek severne goriške postaje. Najbolj hiter in prikladen je prevoz preko bloka v Rožni dolini, ki se zaradi svoje ugodne zemljepisne lege čedalje bolj uveljavlja v naših stikih z Italijo. V sezoni, to je zlasti v poletnih in jesenskih mesecih, odpeljejo preko tega bloka v sosednjo deželo vsak dan povprečno od 40 do 50 kamionov blaga.

Sočasno so naši naročniki preko špediterskih trgovskih podjetij uvozili iz Italije skupaj 5000 ton blaga; predvsem nadomestnih delov za motorna vozila, pisalnih strojev, strojev in tehnične opreme, tekstilnega blaga in podobnih industrijskih artiklov, ki jih kupujemo v tujini. Izvoz iz sosednjega obmejnega področja se je po mesecih gibal takole: januarja 531 ton; februarja 34; marca 39; aprila 63; maja 95; junija 289; julija 963; avgusta 755; septembra 813; oktobra 1210 ter meseca novembra 208 ton raznega blaga.

Obmejna trgovina se torej uspešno razvija v zadovoljstvo in korist lokalnih gospodarskih krogov in je zato tudi važen element v prizadevanjih za še večje zblizanje in tesnejše sodelovanje med Jugoslavijo in Italijo.

M. D.

V goriškem okraju bodo otroci v šoli dobivali kalcijeve fluorit

Novoizvoljeni Svet za zdravstvo pri OLO Gorica je sklenil boriti se proti boleznim zob med šolsko mladino. Z novim letom bo vsak učence osnovne šole izomira nižje gimnazije začel prejemati vsak dan po tri tablete kalcijevega fluorita, ki preprečuje gnitje zob. Akcijo po šolah bodo vodili prosvetni delavci, da bi tablete ne propadale in bo trajala deset mesecev.

Te preventivne pomoči bo v severnem Primorju deležno skupaj 14.536 otrok, stroške pa cenijo na okoli 4 milijone dinarjev. Dva milijona dinarjev bo prispeval Zavod za socialno zavarovanje v Novi Gorici, ostala dva milijona pa občinski ljudski odbori. Vsak otrok bo zaužil skupaj okoli 900 tablet, ki bodo stale kakih 300 dinarjev.

M. D.

Soške elektrarne izpolnile plan

Nova Gorica, 4. dec. — Delovni kolektiv Soških elektrarn je izpolnil svoj letni načrt proizvodnje električne energije. Doslej so v osmih hidrocentralah na rekah Soči in Vipavi proizvedli 216 milijonov kWh elektrike ter jo prek Elektrogospodarske skupnosti Slovenije posredovali odjemalcem. Plan je določal 215,2 milijona kWh elektrike. Svoje obveznosti so izpolnili zaradi ugodnega vodostaja v minulih mesecih in dobre tehnične pripravljenosti hidrocentral. V zadnjih dneh se je proizvodnja elektrike zaradi nižjega vodostaja, ki je sledil hladnemu vremenu, nekoliko zmanjšala.

M. D.

»PAVLIHOVA PRATIKA 1958«

je že naprodaj. Zahtevajte jo v trafikah in pri kolporterjih!

»GOSPODIJ! PRIJETNO PRESENEČENJE«

ISOL

ČISTILO ZA KOVINE IN STEKLO

V študentskem kolegiju prodajajo kurjavo na kilograme, zato jo je treba tehtati. Težje uteži pri tem poslu skorajda ne pridejo v poštev.

»Ah, študentovska leta,« je vzdihnil neki Francoz, »to so bili zlati časi — skoraj vsak dan smo jedli.« Monsieur René Dupont je imel v mislih pač prehrano, nas pa tokrat zanima nekaj povsem drugega. Kurjava. Kako neki se ljudje, ki preživljajo svoje »zlate čase«, prebijajo skozi zimo in mraz?

Vse kaže, da se tudi ti grejejo večkrat na precej izviren način.

ZA ZIMO — NAHRBTNIK PREMOGA

Strojnik Stefan Kragelj je stal pred neko knjigarno in gledal v izložbo. Bolj iz radovednosti kakor zaradi kupiljske mrzlice. Roke je stiskal v žepa in sesal ugasi čik.

»Kako se grejem?« je vprašal, ko smo ga povprašali, naj nam pove kaj iz svojih »zimskih izkušenj«.

»Kurjava?« Zamislil se je. »Glede tega imam idejo. Nekakšen recept. Preizkušena stvar, vam rečem. Dokazal sem, da je mogoče skozi vso zimo shajati s tridesetimi kilogrami preмога.«

»Premog dam v nahrbtnik in ga toliko časa nosim, da se ugrejem. Večkrat se tudi oznojim. Ne smejte se, mislim čisto resno. Poskusite!«

V ZDRAVNIŠKI ORDINACIJI

Marjan Ribernik je filozof. Ujel smo ga, ko je na vrat na nos tekel v študentsko menzo. Bil je malce nejevoljen in nestrpen, ko smo ga zadržali. »Če pridem v menzo šele ob dvanajstih,« je dejal, »bom moral čakati celo večnost, preden pridem na vrsto... Razen cigaret, hrane in kina se mi zdijo vsi izdatki razpisništvo. Kurjave ne potrebujem. Čez dan se največ zadržujem v Univerzitetni knjižnici, kadar pridem pa prepozno in je čitalnica že zasedena, grem najraje v kakšno zdravniško čakalnico. Tam je toplo, ljudje so pa sila prijazni, ker jih vselej spuščam naprej, kadar pride vrsta nama.«

Toliko o individualistih. Zdjaj pa pogledjmo še v študentske domove.

KILOGRAM PREMOGA — ŠTIRI DINARJE

V študentskem kolegiju stannje blizu štiri sto študentov. Centralne kurjave nimajo, zato je pa skoraj v vsaki sobi lončena ali železna peč.

»Svoj čas smo izdajali vsakomur določeno količino kurjave,« nam je povedal tovariš upravnik. »Bila je vrčunana v stanarino, vendar pa so se nekateri pritoževali, češ — za kaj toplo, ljudje so pa sila prijazni, ker jih vselej spuščam naprej, kadar pride vrsta nama.«

Premog, peč in fantazija...

Kako se študentje prebijajo skozi mrz in zimo

knjižnici, ponoči pa pod odejo! Tako smo stalinarino znifali. S tem znifanjem so pa izginih tudi porcije preмога in drv. Zdjaj si mora vsak posebej kupiti kurjavo, če hoče biti na toplem. Prodajamo jo na kilograme. Premog je po štiridinarje, drva po osem. V novembru smo prodali 2783 kilogramov preмога in 359 kilogramov drv. Nekateri vzamejo po 5 kg, nekateri si pa privoščijo tudi večje in boljše porcije, včasih po 20, pa tudi po 30 kilogramov. Povedati vam pa moram, da kupuje kurjavo le ena tretjina vseh študentov.

SIBIRIJA IMA 16 SOB

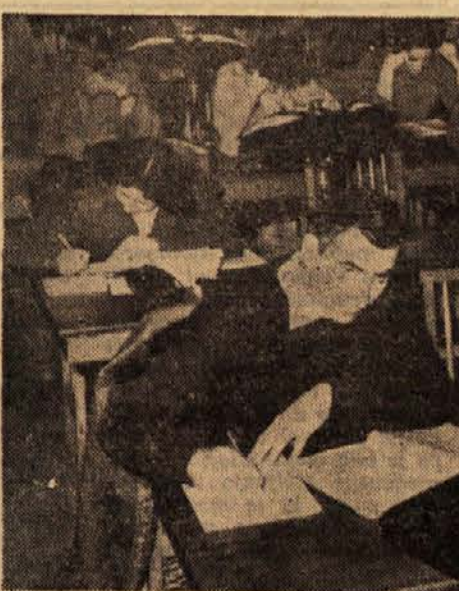
»imate v vseh sobah pečit?«

»Ne, v tretjem nadstropju je 16 sob, ki nimajo pečit niti česa drugega, s čimer bi mogli te prostore ogrevati. Zaradi dvorane namreč, ki je last Ljubljanskega festivala, smo morali vse peči odstraniti. Vendar pa nam je Zavod Ljubljanski festival obljubil, da bodo v zameno napeljali v te prostore centralno ogrevanje. Obljubil so, da bo dogotovljeno do zime. Da jih le koleदार ne bi prehitel!«

Trakt, v katerem so te sobe — že od nekdanj slovi kot »Sibirija« — je sedaj še bolj sibirski. Srečnež, ki tu stanuje, si mora pomagati kar po domače — s šali in odejami.

KURIMO NA POMLAD!

Potrkali smo tudi na študentski naslov pod Rožnikom. V Naselju so že podražili stana-

Čitalnica v Univerzitetni knjižnici je pozimi vedno polna, ne toliko zaradi izpitov kolikor zaradi...

rino, ker uvajajo centralno ogrevanje. Delati naj bi začela z januarjem (mimogrede: februarja so semestrane počitnice, 21. marca se začne pa pomlad).

»Ste zdaj na mrzlem?« smo vprašali.

»Ne, imamo še peč. Vsakdo si lahko kupi premog ali drva. Drva so po 8 din za kilogram, premog pa po 3.«

Takšna je študentska zima in takšne preglavice povzroča ljudem, ki sede za knjigami in ki so znani po svoji podjetnosti, originalnosti in neuničljivem optimizmu.

Same

REJEC, če ne odereš, je koža zavržena. —

Oderi jo in oddaj

»KOTEKSU«

Tradicija in sodobnost

Pesniška zbirka Aca Šopova »Zlij se s tišino« v prevodu Iva Minattija

Ni v navadi pri nas, da bi izdajali zbirke prevodov sodobne poezije drugih narodov. Tem manj, če naj bo v zbirki zastopan en sam avtor in tem manj, če je ta pesnik mlad. Zbirka sodobnega, mladega makedonskega pesnika Aca Šopova, ki jo je te dni izdala Državna založba Slovenije, je torej hvalevredna izjema in, upajmo, tudi začetek nove prakse v naši prevodni dejavnosti.

Zbirka »Zlij se s tišino« je prevedena v celoti, kot je izšla v makedonski, s to razliko, da je avtor za slovensko izdajo dodal še nekaj pesmi s partizansko tematiko, ki so izšle že prej. Te dodane pesmi zbirki verjetno niso v korist. Vsekakor pa nam kažejo, da je makedonsko ljudsko pesništvo po svoje v mnogočem vpliv-

netljivih primer, obratov, besednih gibčnosti, oblikovnih novosti in podobnega. Samo jasno izraženo čustvo z miselno podlago ali vezivom. To je obenem svojevrsten čar in svojevrstna pomanjkljivost te poezije. Mislim, da se ne motim, če sodim, da makedonski bralec to poezijo globlje dojame in občuti kakor slovenski, saj je napisana bolj v njegovem duhu. Slovenca ne očara, vendar mu kljub temu nudi marsikaj. To velja predvsem za tiste pesmi, ki so zbrane v ciklu »Miniature«. Tu je po mojem nekaj pesmi, ki dajejo vrednost vsej zbirki in opravičujejo, da je bila prevedena v naš jezik.

Ce povzamem zgorajne misli, jih lahko strnem v naslednji zaključek: Aca Šopov je dober pe-

sebeznosti; in makedonska poezija, ki je v tako kratkem razdobju svojega razcveta prehodila že tako zavirljivo pot navzgor, lahko od njega še marsikaj pričakuje.

Ivan Minatti, ki je pesmi prevedel, je to opravil tako tankočutno in spretno, da se pesmi berejo, kot da bi bile napisane v slovenski. Lepšega priznanja prevajalcu stihov pač ni mogoče dati. In kakršnikoli očitki, da se je tu in tam nekoliko oddaljil od

originala, bi bili brezpomembni. Celota zveni in to je tisto, kar šteje.

Spremnje besede — napisal jih je Fran Petre — so kratke, jednate in dajejo jasno sliko problema, ki ga obravnava. Skratka, so take, kot si jih nepoučeni bralec velikokrat želi, a le malokrat najde.

Oprema knjige je preprosta, dostojna, vendar likovno že nekoliko obrabljena. Splošen vtis, ki ga daje, je blede. Janez Menart

Kulturni mozaik

Izbor srbske književnosti v sto knjigah

Priljubljeni ga dve najstarejši srbski založniški hiši, Matica srbska v Novem Sadu in Srbska književna zadruga v Beogradu. Vsako jesen in vsako pomlad naj bi izšlo po pet knjig, tako da bi bila zbirka zaključena v desetih letih. Prvih pet knjig je že v tisku in bodo v kratkem izšle. Vseh sto knjig bo imelo okrog 35.000 strani. V uredniškem odboru te zbirke so Ivo Andrić, Zivojin Bošković, Vojislav Djurić, Mladen Leskovač, Dušan Matić, Zivan Milišević, Borislav Mihajlović, Boško Petrović in Zivorad Stojković. V prvem kolu izidejo »Memoari« prote Matije Nenadovića, novele Stepana Mitrova Ljubuške, pesmi, potopisi in eseji Jovana Dučića, antologija narodnih umotvorov in izbrane komedije Branislava Nušića. Izdaja bo enotna, s predgovorom in opombami, tako da bo vsak pomembnejši srbski književnik celotno prikazan.

Več gostovanj

V času, ko je ljubljanska Opera na poti v Beograd in v Skopje, bo prav, če vsaj na kratko omenimo ostala podobna gostovanja med našimi opernimi hišami v tekoči sezoni. Zagreb in Beograd nameravata najprej drug drugemu v goste s skupino opernih solistov. Tako bodo Zagrebčani gostovali v Beogradu s »Knezom Igorjem« in Donizettijevo »Lucio«. Na pot bo šlo pet glavnih solistov in dirigent Bačić. Prav v podobni obliki bo beograjska Opera gostovala v Zagrebu, kasneje pa bodo tudi stiki navezani še s Sarajevom in Ljubljano. Pod konec marca prihodnjega leta bo celotna beograjska Opera gostovala v Zagrebu in v Sarajevu (s »Hovanščino«, Hecigonjevimi »Gorskimi vencom«, »Don Kihotom« in s »Kajko Kabanovom«), medtem ko bi Zagrebčani gostovali v Beogradu prihodnje jeseni s še neuprizorjenim delom »Labinska vještica« Natka Devčića, »Petrom Grimesom« in z »Razvratneževim življenjem«. Konec maja 1958 namerava beograjska Opera v Wiesbaden, v ZD-

rich in v Lausanno, pa tudi na Puljski festival in v Ljubljano, medtem ko bodo Zagrebčani gostovali v Svidci, Franciji in Belgiji.

Italiji posvečena številka

Zadnja dvojna številka sarajevske revije »Pregled«, ki obravnava pretežno politično in družbeno problematiko, je posvečena Italiji. To je nekaj jugoslovanski odgovor na dva taka pozikusa v Italiji, saj je pred dvema letoma florentinski »Il ponte«, pred kratkim pa tržaška revija »Umana« posvetila posebni številki Jugoslaviji.

»Savremeni« je razpisal anketo o realizmu

Beograjska revija »Savremeni« je te dni razpisala ankete liste, ker bi rada sprožila obsežnejšo diskusijo o realizmu. Upati je, da se bodo oglašili mnogi naši književniki, kritiki in drugi javni delavci.

Opera Slovenskega narodnega gledališča iz Maribora bo drevi začela v Ljubljani svoje dvodnevno gostovanje. Stari znanci ljubljanskih opernih obiskovalcev bodo nastopili s dvema velikima operama iz klasičnega železnega opernega repertoarja: z Mozartovo »Figarovo svatbo« in Verdijevo »Aldo«. Obe deli sta doživeli v Mariboru izredno lep uspeh in pričata o dokajšnji zmogljivosti in lepi umetniški ravni tega slovenskega opernega ansambla. Obe deli je pripravil dirigent in ravnatelj mariborske Opere Jakob Cipci. Na sliki: Ada Sardoš in Miro Gregorin kot Aida in Amornasro v Verdijevi »Aldo«.

IZ KINEMATOGRAFSKIH DVORAN

Praznik domačega filma

Kdor vsaj malo pozna tipično beograjsko atmosfero, bo moral priznati, da je scenarist Dragoslav Ilić znal v scenariju za film »V soboto zvečer« tenkočutno prislunosti svojevrsnemu vrvenju prestolnice, tako v razpoloženskem kot v likovnem in jezikovnem pogledu. Njegov namen ni bil re-

misli kot ritmično kompozicijo. Tudi motiv, ki se ponavlja v muziki, poudarja to ritmično. »Košava« je nekaj sodoben vodvilj. Kljub situacijskemu humorju pa vendar ni prava komedija z obveznim happy endom. Najbrž ne more biti srečen konec osrednjega, stanovanjskega problema zadovoljivo rešen s preselitvijo mladega zeta k tastovi družini, kjer se jih že pet stiska v dveh sobah. Glavna odlika prve zgodbe je odlično tempo in pravi zrcalni oditis beograjske ulice. »Doktor« je gotovo naša najboljša filmska zgodba doslej. Tragikomična podoba športnega entuziasta, dobrobrnega izgubljenega človeka v sredini, ki ga ne razume, ki se mu samo posmehuje. Ničče ga sicer ne sovraži, a tudi rad ga nima in v tem je tragedija njegove samote.

»Doktor« je grajen v nasprotju dobrobrnega človeka, ki mu je šport postal strast, za katero se tudi žrtvuje, in grobo okoličnega bokarskega publike. Od tod tudi namerno postavljane izredne igralca Milana Srdoča v kontrastne kompozicije. Odlična Srdočeva mimika nam pomaga, da pa njegovem licu lahko spremljamo tudi vso akcijo v ozadju. To je izredno važno, saj razen pretresljive vsebine njegove osebnosti zunanjšega dogajanja ni. Edina slabost v tej zgodbi je relativno slaba igra statistikov.

»Igra odlični jazz«, poslednja zgodba v omnibusu, je bila verjetno najtrši oreh za režiserja. Z bogatim navdihom poezije pa ji je Pogačič kljub pomanjkljivemu dogajanju dal dovolj trdno zunanjo obliko. Tudi lirčna podoba prve ljubezni je postavljena v kontrastno okolje aventičnega obzidanega ambianta. Da bi se igralci laže vživel v lirčni podudarek muzikalne kompozicije, je bila glasba za to točko posnetna vnaprej. Življenjska radost, mladostna erupcija, ali pa plaha, tiha ljubezen — taka je mladost! Za Pogačičev režijo lahko zapisemo, da je brez slehernih vzorov v gledališču, a vendar veliko umetniško doživeti. V njegovem delu se harmonično prepleta mojstrsko obrtniško znanje z bogato režisersko iznajdljivostjo. Mladi igralci, ki so v filmu odigrali ali bolje rečeno, zaživel sami sebe: Radmila Radovanović, Zoran Stojiljković, Milan Srdoč, Snežana Mi-

hajlović, Smiljka Ilić in Dejan Djurović so mu bili dober medij. Naj ne zameri žirija književnikov s puljskega filmskega festivala, če menimo, da je film »V soboto zvečer« v sintezi svojih vrhunskih dosežkov: scenarija, režije, ustrezne fotografije Ace Sekulovića in enakovredne glasbe Bojana Adamiča letošnja naša najboljša stvaritev v sedmi umetnosti.

Znaten prispevek k uspehu filma ima sugestivna glasba Bojana Adamiča, ki sodi med njegove najboljše stvaritve. JP

Knjige in revije

PREGLIŠMOVOCENO!

THOMAS MANN: BUDDENBROOKVI Z delno uporabo R. Kresalovega prevoda poslovenil Robert Polzila. Opremlil Vladimir Makuc. Založila Državna založba Slovenije v Ljubljani 1957. Strani 738 + (II), 8°.

VICTOR HUGO: NESREČNIKI. Drugi del. Prevodel Silvester Skerl. Opremlil Marjan Rupar. Založila Državna založba Slovenije v Ljubljani 1957. Strani 783 + (V), 8°.

ING. JANEZ MARENČIČ: SLOVENSKA VAS POD KAPITALISTIČNIM JARMOM. Izdano ob 40. letnici Oktobrske revolucije Uredil ing. Jože Levstik, ilustriral akad. slikar Ivo Subić. Založila Založba Kmečka knjiga v Ljubljani 1957. Strani 173 + (III), v 8°.

ACO ŠOPOV: ZLIJ SE S TIŠINO. Prevodel Ivan Minatti, opremila Jalka Accetto. Založila Državna založba Slovenije v Ljubljani 1957. Strani 72 + (VI), 8°.

L. M. SKERJANC: JURJ MIHEVEC, slovenski skladatelj in pianist. Založila Državna založba Slovenije v Ljubljani 1957. Strani 118 + (II), 8°.

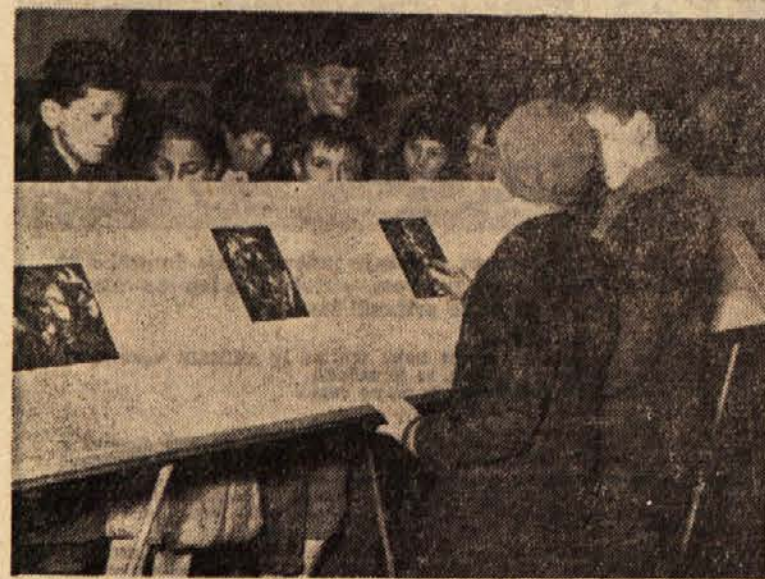
IVAN TAVČAR: VISOŠKA KRONIKA. Knjižnica »Kondor« (urednik Uroš Vagaja), zvezek 12. Privredila Marjica Jamar. Ilustriral Boris Kobe. Izdala Mladinska knjiga v Ljubljani 1957. Strani 223 + (I), 8°.

DR. STANKO BEVK: VRETNICARJI SLOVENIJE. Poudna knjižnica Kmečke knjige 1957 (urednik Ignac Koprivec) Založila Založba Kmečka knjiga v Ljubljani 1957, strani 290 + (II), 8°. Z ilustracijami.

IVAN BRATKO: POMLAD V FERUARJU. Povest. Opremlil ing. arh. Uroš Vagaja. Redna knjiga Prešernove družbe za leto 1958. Izdal Glavni odbor Prešernove družbe v Ljubljani 1957. Strani 178 + (I), 8°.

MISKO KRANJEČ: MACESNI NAD DOLINO. Povest. Opremlil ing. arh. Uroš Vagaja. Redna knjiga Prešernove družbe za leto 1958. Izdal Glavni odbor Prešernove družbe v Ljubljani 1957. Strani 118 + (I), 8°.

BRANKO ČOPIČ: DOŽIVLJAJI NIKOLETINE BURSACA. Prevodel Lojze Milnar, opremil in ilustriral Zulfkar Džumhur. Redna knjiga Prešernove družbe za leto 1958. Izdal Glavni odbor Prešernove družbe v Ljubljani 1957. Strani 118 + (I), 8°.

V Muzeju narodne osvoboditve v Ljubljani je že nekaj časa odprta zanimiva razstava, ki prikazuje gradivo o pionirjih, kurirjih, mladih borcih in o pionirskih skupinah najmlajših na okupiranem ozemlju, o partizanskih šolah, skratka, najrazličnejši material iz nenavadno bogate dejavnosti mladega rodu za časa zadnje vojne. Razstava bo odprta do 11. t. m., že doslej pa je vzbudila veliko zanimanja posebno med mladino. Na sliki: pionirji na omenjeni razstavi

valo tudi na makedonsko današnjo, umetno poezijo. V mladih imam iz ljudstva porojeno aktualno pojmovanje pesništva. Kot domala vsi dosežani makedonski pesniki tudi Aca Šopov ni mogel sunkovito preskočiti vseh vmesnih faz med tradicijo in svojo zadnjo poezijo, ki je zbrana v pričujočem prevodu kljub temu, da bi iz samih pesmi sklepal, da je to želel. Razvijal se je sicer v pospešenem tempu (kot se razvija sploh vsa današnja makedonska literatura), vendar po logičnih zakonih kulturne dednosti. Zato tudi še v pesmih, ki so napisane že na povsem novih osnovah in z modernim pojmovanjem, najdemo ostanke ljudskega pesništva. Sem sodi predvsem neposredno čustvo, izraženo na pripovedni način in z delno stiliziranimi izraznimi sredstvi. Majhna pestrost motivov, problemov in prijemov. Skoraj nobenih prese-

snik, vendar pa mislim, da je svoj talent pravzaprav samo šele pokazal, ni ga pa še izrabil v vsej

Ljubljanska Opera v Beogradu

Drevo ljubljanske Opera zaključila svoje gostovanje v Beogradu. Ansambel ljubljanske Opere pod vodstvom dirigentov Boga Leskovića in dr. Danila Svare je v Beogradu nastopil s tremi opernimi deli slovenskih glasbenikov, in to z opero Prokofjeva »Zaljubljen v tri oranže«, »Jenufo« Janačka in »Kleopatru« dr. Svare. Mimo tega je balet nastopil z Lindpaitnerjevo »Danino«.

Zaradi boleznij v ansamblu so morali vrstni red predstav nekoliko spremeniti, tako da so prvi večer nastopili s Svarovo »Kleopatru«. O tej predstavi piše beo-

grajska časopisna kritika pohvalno, tako predvsem o sami pevski izvedbi. Na račun dela samega, tako z glasbenega stališča kot libreta, pa tudi na račun režije, scenografije in baleta je našla nekaj očitkov. Mnogo večje zanimanje, predvsem pa večje priznanje so doživela ostala dela, s katerimi se je ljubljanski operni ansambel doslej predstavil Beogražanom.

Po predstavah v Beogradu bo ljubljanska Opera nastopila s dvema predstavama tudi v Skoplju, ob vrnitvi pa še v Osijeku s Puccinijevo »Madame Butterfly«.

PORTRETI

Humorist DAMIR FEIGEL

Kot otrok sem hlastal za humoreskami goriskega književnika, publicista in novinarja Damira Feigela. Skupaj s tolikimi drugimi sovrstniki sem vsrkaval vase vse bogastvo njegove fantazije, trpel in se veselil z junaki njegovih humoresk in črtic. Ni bilo lahko dokopati se do njegovih knjig; Feigel je živel v Gorici, vmes pa je bila meja. Zdal, na jesen njegovega življenja sem spoznal moža, ki je med obema vojnama veljal za enega najboljših slovenskih humoristov. Obiskal sem ga v stanovanju na »Placuti«, tam, kjer so nekdanji Slovenci bili v večini. Feigel je star 78 let, vendar je v svojem značaju ohranil še toliko živga humorja, domačnosti in topline, da ustvari obiskovalcu kmalu vzdusje intimnosti in prisrčnosti. Zato je razgovor z njim prijeten in niti malo formalen.

Sicer pa življenje tudi mimo njega ni šlo neopazno. Zaradi starosti so odpadli Feiglovi nekdanji tako priljubljeni tujanci in Kromberka. Noge so začele pešati in zato književnik ostaja v glavnem doma. Ostal pa je kljub vsemu poln življenjske sile, saj mi je nekajkrat dejal, da še vedno snuje in v glavi piše tekste.

Zadnje, petnajsto zbirko svojih humoresk, ki ji je dal skupen naslov »Supervitalin«, je književnik izdal ob svoji šestdesetletnici 1939. leta. Še nedavno je bil v Gorici, vendar je bil vneti sodelavec »Soče«, »Ježa«, »Ose«, »Kurenta«, »Domačega prijatelja«, »Goriške straže«, »Edinosti«, »Mladike«

nja je skupaj približno tisoč sedem sto strani samih veselih zgodbic, ki so zabavale primorsko ljudstvo tedaj, ko so se nad njim zgrinjali najbolj črni oblaki. To ni pretrana plodovitost, vendar zadostna, da bo-

do mnoga njegova, zlasti boljša dela, še dolgo priljubljena berilo naših ljudi.

Prvič se je Feigel predstavil javnosti s samostojno zbirko leta 1911, ko je izdal devetnajst humoresk pod značilnim naslovom »Pol litra vipavca«, že prej in vsa leta pozneje pa je bil vneti sodelavec »Soče«, »Ježa«, »Ose«, »Kurenta«, »Domačega prijatelja«, »Goriške straže«, »Edinosti«, »Mladike«

in drugih časopisov in revij, ki so izhajali v Gorici do nastopa fašizma ter pozneje, po drugi svetovni vojni.

Primorska založba »Lipa« v Kopru bo ponatisnila več njegovih humoresk, s čimer bo obogatila to izredno skromno literarno zvrst na našem knjižnem trgu. Mimo nekaterih še neobjavljenih Feiglovih humoresk bo »Lipa« izdala zbirko »Faraon v fraku« in »Ob obratu stoletja« (prva je izšla leta 1929 in druga 1931), dalje humoreske »Pozni zobje«, »Novi roman«, »Na odru«, »Bogovi na potovanju« iz zbirke »Pol litra vipavca«; humoresko »Ljudski glas« iz zbirke »Bacili in bacilke«; »Vojna psihoz«, »Občni zbor«, »Robinzonova odkritja«, »Detektiv Be- lin«, »Pasji dan«, »Bismarck in Molke« in »Novi serum« iz zbirke »Tik za fronto«; humoreske »Na murvi«, »Brez krstnega lista« in »Tragika človeškega življenja« iz zbirke »Postrani klobuk«, znano humoresko »Intervju pri Damiru Feiglu« in še nekaj njegovih del. Nekaj Feiglovih humoresk bo ponatisnila tudi Mladinska knjiga v Ljubljani.

Damir Feigel mi je pripovedoval o svojem življenju, snovanju in načrtih, ki bi jih rad še izpolnil. Skromen je in ves blag, toda v očeh ne more prikriti zadovoljstva, da bo tudi mlajši generaciji slovenskih ljudi lahko ponudil v branje nekaj svojih del.

Martjan Drobež

Milan Srdoč v drugi zgodbi Pogačičevega filma »V soboto zvečer«. Igralec je v tej vlogi dosegel izreden uspeh, kar mu je priznala tudi žirija kritike na letošnjem IV. filmskem festivalu.

ševanje socialnih problemov, vendar pa scenarij ni tudi brez socialne note in je zlasti v drugi zgodbi poln občeloških vrednot. Vse tri iličeve zgodbe: »Košava«, »Doktor« in »Igra odlični jazz«, so pristne beograjske razglednice, skice iz vsakdanjega življenja mladine v našem glavnem mestu, brez sleherne primese običajne idealizacije stvarnosti. Navada oziroma pravilo je v omnibusu filmih, da zgodbo povezuje skupna tema. Pri Ilču pa je edina vez med njimi vzdusje, atmosfera Beograda. Vse drugo bi bilo povsem odveč.

Režiser Vladimir Pogačič je iskal specifičnega izraza za vsako izmed njih. »Košavo« si je za-

POPRAVEK

V četrtkovi oceni »Zanimivo srečanje« sta pomotoma izpadli dve vrstici, ki sta smisel dveh stavkov popolnoma izmislili. Tretji in četrti stavek se torej pravilno glasi: Tukaj mislim na isto pristno, kitajsko narodnostno motiviko, prepleteno s folklornimi elementi, ki ji nekateri tuje primese lahko samo jemljejo za nimitvo in morda še bolj prepričljivo. Likovni izraz kitajskega filma daje videz filmanega gledališča.

SAMO 1 DINAR

VAS BO STALA VOZNA

za vsak kilometer, ki ga boste prevozili s Tomosovim »COLIBRIJEM«. ● Pocenl, kaj ne? ● »COLIBRI« pa lahko dobite, če boste vsaj tri mesece naročnik »Ljudske pravice« ali »Ljubljanskega dnevnika« ● Vsi tisti, ki še niste naročeni na enega izmed omenjenih dnevnikov, nikar več ne odlašajte, marveč pišite takoj naši upravi, da vam začne pošiljati »Ljudsko pravico« ali »Ljubljanski dnevnik« ● Zrebanje nagrad bo 15. marca 1958 ● Izpolnite naročilnico in jo takoj odpošljite!

LIST ZA LISTOM — NAŠ PRIJATELJ

Thomas Mann

SENATOR JE UMRL

James Möllendorpf, najstarejši trgovski senator, je umrl groteskne in strašne smrti. Ta diabetični stavec je do take mere izgubil nagon samoohrane, da je zadnja leta svojega življenja bolj in bolj zapadal nekakšni strasti do pogač in tort. Doktor Grahov, ki je bil zdravnik Möllendorpfvih, se je z vso odločnostjo, ki jo je zmogel, temu upiral, in zaskrbljena rodina je svojemu poglavarju z blagim nasiljem preprečevala uživanje sladkega peciva. A kaj je storil senator? Duševno strvil, kakor je bil, si je v neki svoji stanu neprimerni ulici, v Kleine Gröpelgrube, An der Maur ali v Engelswischu najel sobo, izbo, pravo luknjo, kamor so je skrivaj plazil, da je jedel torte... in tam so tudi našli preminulega; in mel je še polna usta na pol prežvečene pogače, katere ostanke je bilo videti na zamazani suknji, in so ležali raztreseni po siromahni mizi. Smrt za kajpo je prehitela počasno shiranje.

Zoprne nadrobnosti te smrti si je rodina prizadevala prikriti; toda po mestu so se naglo razvedele, in o njih so govorili na borzi, v klubu, v »Harmoniji«, po pisarnah, v mestnem predstavništvu in na plesih, na gostijah in večernih prireditvah; to se je zgodilo namreč meseca februarja — februarja leta 62 — in družabno življenje je bilo še vse razgibano. Celo prijateljice konzulke Buddenbrook so si na »jezuzalemskem večer« pripovedovale o smrti senatorja Möllendorfa, kadar je Lea za nekaj časa prenehala glasno brati, še

male učence iz nedeljske šole so šepetale o tem, ko so spoštljivo šle skozi veliko Buddenbrookovo vežo.

Vendar pa zanimanje za to, kar se je zgodilo, ni moglo dolgo trajati. Takoj po prvih glasovih o smrti tega starega svetnika se je pojavilo veliko vprašanje... Ko pa ga je zakrila zemlja, je samo še to burilo vse duhove: kdo bo njegov naslednik?

Kolikšna napetost in kolikšno podtalno delovanje, Tujec, ki je prišel, da bi si ogledal srednjeveške znamenitosti in prijazno okolico mesta, vsega tega ne opazi; toda kolikšno vrvenje pod površino. Koliko agitiranja. Poštena, zdrava mnenja, ki jih še ni skisal nikak ljudem, zadevajo drugo ob drugo, ljudje hrumijo za svoje prepričanje in preizkušajo drugo ob drugem ter se počasi počasi sporazumevajo. Strasti so razvnete. Po tihem rovarita častilakomnost in nečimrnost. Pokopani upi se obujajo, vstajajo in doživljajo razočaranja. Stari trgovec Kurz v Bäckergrube, ki dobi pri vsakih volitvah po tri ali štiri glasove, bo na dan volitev spet trepetaje sedel v svojem stanovanju in čakal, da ga pokličejo; a tudi to pot ne bo izvoljen.

Ko so pri Buddenbrookovih v četrtke govorili pri rodbinskem obedu o smrti Jamesa Möllendorfa, se je gospa Permaneder po nekaj izrazih obžalovanja začela poigravati z jezikom po zornih ustnic in prevečano pogledovati brata, kar je gospodičnam Buddenbrook dalo povod, da so se nepisno ujedljivo spogledale in nato vse hkrati, kakor

na povelje za sekundo močno zamizale in stisnile ustnice. Konzul se je za trenutek nasmešnil sestrinemu vzitemu smehljajo in potem začel drug pogovor. Vedel je, da po mestu govore o tistem, na kar je Tony vsa blažena mislila...

Ljudje so imenovali imena in jih zametavali. V poštev so jemali druga in jih tehtali. Henning Kurz v Bäckergrube je bil prestar. Saj je končno bila potrebna neka mlajša moč. Konzul Huneus, lesni trgovec, čigar milijoni bi sicer precej zalegli, po ustavi ni mogel biti izvoljen, ker je njegov brat pripadal senatu. Konzul Eduard Kistenmaker, vinški trgovec, in konzul Hagenström, sta bila kar naprej na listi. Od vsega začetka pa je poleg njunih imen bilo stalno slišati tudi ime: Thomas Buddenbrook. In kolikor bolj se je bližal dan volitev, toliko bolj je bilo očitno, da imata on in Hermann Hagenström največ upanja.

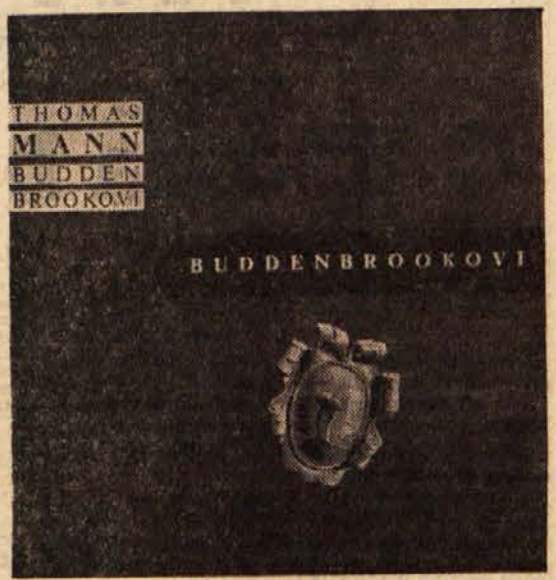
Brez dvoma je Hermann Hagenström imel privrženca in občudovalce. Njegova vnaša v javnih zadevah, presenetljiva hitrost, s katero je vzveto in se razvil podjetje Strunck & Hagenström, konzulovo razkošno življenje, obilje njegovega doma, gospe pastete, ki jih je zajtrkoval, vse to je pripomoglo, da so ga upoštevali. Ta veliki, nekoliko preobilni človek z rdečkasto, kratko pristrizeno polno brado in z malce preplosko na zgornjo ustnico povesenim nosom, ta človek, čigar starega očeta še nihče in niti on sam ni poznal, in čigar oče je bil zaradi bogate, toda dvomljive ženitve družabno še

skoraj nemogoč, ki pa je zaradi svaštva tako s Huneusovimi kakor z Möllendorpfovimi vendarle uvrstil svoje ime med tistih pet ali šest vladajočih rodbin in se postavil z njimi v isto vrsto, je bil nedvomno znamenita in spoštovanja vredna osebnost v mestu. To, kar so ljudje na njegovi osebnosti opazili kot nekaj novega in očarljivega, kar ga je odlikovalo in mu v očeh mnogih dajalo vodilni položaj, sta bila liberalnost in strpnost njegovega značaja. Lahkotnost in velikodušnost, s katerima je služil in izdajal denar, sta bili nekaj drugega kakor žilavo, potrpežljivo delo njegovih trgovskih sosedstev, ki so jih v trgovini vodila strogo ustaljena načela. Tega moža niso vezale verige tradicije in pietete, bil je samostojen človek in vse staromodno mu je bilo tuje. Stanoval ni v kakšni izmed starih, z nesmiselno potratnostjo prostora sezidanih patricijskih hiš, kjer so se okoli velikanskih kamnitih vež vile belo pološčene galerije. Njegova hiša v Sandstrasse — v južnem podaljšku Breite Strasse — s preprostim, z oljnatu barvo popleskanim pročeljem, s smiselno izkoriščenimi prostori in z drago, elegantno, udobno opremo, je bila nova in brez sleherne okorelosti sloga. Tako je še pred kratkim o priliki večje večerne zabave povabil v to svojo hišo tudi neko pevko iz mestnega gledališča, ki je po večerji pela pred gosti, med katerimi je bil tudi njegov lepoznanski brat pravnik, in je to damo sijajno nagradil. Ni bil človek, ki bi pred meščani zagovarjal odobritev večjih zneskov za popravila in vzdrževanje srednjeških spomenikov. Da pa je bil prvi, v vsem mestu res prvi, ki je v svoje stanovanjske prostore in pisarne dal napeljati plinsko razsvetljavo, je bilo gotovo dejstvo. Gotovo, če je konzul Hagenström sploh živel po kakšni tradiciji, tedaj je bila to po njegovem očetu Heinrichu Hagenströmu prevzeta tradicija neomejenega, naprednega, strpnega mišljenja brez predsodkov, in na tem je temeljilo občudovanje, ki ga je užival.

Ugled Thomasa Buddenbrooka je bil drugačen. On ni bil samo na sam; v njem so cenili še njegovega nepozabnega očeta, deda in pradedu in ne glede na njegove poslovne in javne uspehe je bil nosilec stoletne meščanske slave. Prožna, izbrana in osvajajoča ljubeznivost, s katero je to slavo predstavljal in se z njo okoriščal, je bila nač najvažnejša; in kar ga je odlikovalo, je bila celo med njegovimi učeniimi someščani vprav nenavadna formalna izobraženost, ki je povsod, kjer koli je spregovoril, vzbujala prav toliko pozornosti kakor spoštovanja...

Ob četrtkih so pri Buddenbrookovih v konzulovi navzočnosti govorili o bližnjih volitvah večidel samo na kratko in s skoraj nemogoč, ki pa je zaradi svaštva tako s Huneusovimi kakor z Möllendorpfovimi vendarle uvrstil svoje ime med tistih pet ali šest vladajočih rodbin in se postavil z njimi v isto vrsto, je bil nedvomno znamenita in spoštovanja vredna osebnost v mestu. To, kar so ljudje na njegovi osebnosti opazili kot nekaj novega in očarljivega, kar ga je odlikovalo in mu v očeh mnogih dajalo vodilni položaj, sta bila liberalnost in strpnost njegovega značaja. Lahkotnost in velikodušnost, s katerima je služil in izdajal denar, sta bili nekaj drugega kakor žilavo, potrpežljivo delo njegovih trgovskih sosedstev, ki so jih v trgovini vodila strogo ustaljena načela. Tega moža niso vezale verige tradicije in pietete, bil je samostojen človek in vse staromodno mu je bilo tuje. Stanoval ni v kakšni izmed starih, z nesmiselno potratnostjo prostora sezidanih patricijskih hiš, kjer so se okoli velikanskih kamnitih vež vile belo pološčene galerije. Njegova hiša v Sandstrasse — v južnem podaljšku Breite Strasse — s preprostim, z oljnatu barvo popleskanim pročeljem, s smiselno izkoriščenimi prostori in z drago, elegantno, udobno opremo, je bila nova in brez sleherne okorelosti sloga. Tako je še pred kratkim o priliki večje večerne zabave povabil v to svojo hišo tudi neko pevko iz mestnega gledališča, ki je po večerji pela pred gosti, med katerimi je bil tudi njegov lepoznanski brat pravnik, in je to damo sijajno nagradil. Ni bil človek, ki bi pred meščani zagovarjal odobritev večjih zneskov za popravila in vzdrževanje srednjeških spomenikov. Da pa je bil prvi, v vsem mestu res prvi, ki je v svoje stanovanjske prostore in pisarne dal napeljati plinsko razsvetljavo, je bilo gotovo dejstvo. Gotovo, če je konzul Hagenström sploh živel po kakšni tradiciji, tedaj je bila to po njegovem očetu Heinrichu Hagenströmu prevzeta tradicija neomejenega, naprednega, strpnega mišljenja brez predsodkov, in na tem je temeljilo občudovanje, ki ga je užival.

V Državni založbi je te dni izšel roman Thomasa Manna »Buddenbrookovi« v prevodu Roberta Poharja in opremi Vladimirja Makuca

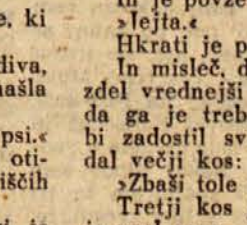
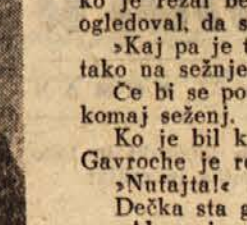
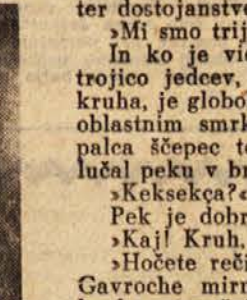
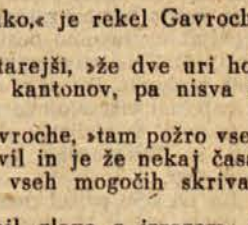
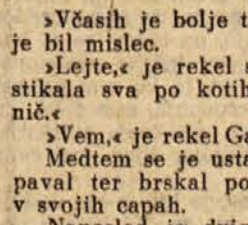
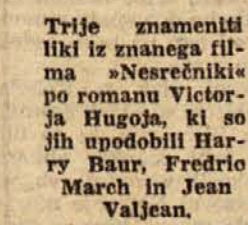
glasom nazival »gospod senator«. Sigismund Gosch, stari posrednik Gosch, pa je krožil kakor rjoveč lev in obljubljal, da bo brez premissljanja vsakogar zadal, ki ne bi bil voljan glasovati za konzula Buddenbrooka. »Konzul Buddenbrook, gospoda... ha, to vam je človek. Stal sem zraven njegovega očeta, ko je anno 48 z eno besedo ungal bes podivjane drhali... Če bi bilo na svetu kaj pravičnosti, bi moral že njegov oče, že oče njegovega očeta biti v senatu...«

V resnici pa notranjosti gospoda Goscha ni toliko razplamenjvala osebnost konzula Buddenbrooka kolikor mlada gospa konzulova, rojena Arnoldsen. Pa ne da bi bil predsednik kdaj koli z njo spregovoril le eno samo besedo. Saj ni pripadal krogu bogatih trgovcev, ni obojeval za njihovimi mizami in tudi ni izmenjeval obiskov z njimi. Toda, kakor že povedano, toliko da se je bila Gerda Buddenbrook pokazala v mestu, so jo tudi že opazile oči mrkega predsednika, ki je zmerom hrepeneče iskal, kje bo ugledal kaj nenavadnega. Z nezmotljivim nagonom je kmalu spoznal, da bi to bitje moglo dati njegovemu nepotešenemu življenju nekoliko več vsebine, in s telesom in z dušo se je izročil kot suženj njej, ki ga je komaj po imenu poznala. Odslej je okoli te živčne in sila samosvoje gospe, kateri ga ni nihče predstavil, krožil v mislih, kakor kroži tiger okoli krotilca: z enakim zagrizenim izrazom, z enako potuhnjeno, ponižno držo, v kateri je na cesti pred njo, ne da bi to pričakovala, snemal svoj jezuitski klobuk... Ta svet povprečnosti mu ni nudil nikake možnosti, da bi bil za to ženo storil kako strahotno malopredno dejanje, ki pa bi ga mogel zgrbljen, mrk in hladno zaviti v svoj plašč, zagovarjati s peklskim navdušenjem. Dolgočasne navade tega sveta mu niso dovoljevale, da bi to ženo s kakim umorom, zločinom in s krvavimi izvijačami povzdignil na kak cesarski prestol... Nič drugega mu ni kazalo, ko da v mestni hiši glasuje za njenega zagrizeno spoštovanega moža, ter da ji morda nekoliko posveti prevode vseh Lope de Vegovih dram.

»Tako, draga Tony. Malo več ponosa in dostojanstva, če te smem prositi. Navadno ti tega vendar ne manjka. Mar hodim okoli kakšen kakšen Henning Kurz? Mi smo tudi brez senatorja nekaj — In ti, upam, ostaneš živa v tem ali onem primeru.«

In agitacije, posvetovanja in trenja mišljenj so šla svojo pot. Konzul Peter Döhlmann, suitier, s svojim popolnoma propadlim podjetjem, od katerega je ostal samo še naslov, in s 27-letno hčerjo, katere dediščino je zapravil v zajtrkovalnicah, se je volilnega boja udeleževal tako, da je na neki pojedini pri Thomasu Buddenbrooku in ob prav taki priliki pri Hermannu Hagenströmu, posameznega gostitelja vselej z zvanečim in hrupnim

»Gospod,« je odgovoril starejši, »od jutra nisva zaužila ničesar.«
»Torej sta brez očeta in matere?« je veličastno prevzel Gavroche.
»Oprostite, gospod, imava papana in mamo, toda ne veva, kje sta.«

»Včasih je bolje tako,« je rekel Gavroche, ki je bil mislec.
»Lejte,« je rekel starejši, »že dve uri hodiva, stikala sva po kotih kantonov, pa nisva našla nič.«
»Vem,« je rekel Gavroche, »tam požro vse psi.« Medtem se je ustavljal in je že nekaj časa otipaval ter brskal po vseh mogočih skrivališčih v svojih capah.
Naposedel je dvignil glavo z izrazom, ki je hotel biti samo zadovoljen, pa je bil v resnici zmagoslaven.
»Pomirimo se, mularija. Lejte, s temle bomo vsi trije povečerjali.«
In potegnil je iz svojih žepov sou.

Victor Hugo

Za pet centimov kruha

Nekega večera, ko so sape tako surovo pihale, da se je zdelo, kakor da se je povrnil januar, je stal mali Gavroche, ki je zmerom veselo drgetal pod svojimi copatami, ves zaverovan pred česalnico v bližini Orme-Saint-Gervaisa. Okrašen je bil z ženskim volnenim ogrinjalom, ki ga je kdo ve kje pobral in si je napravil iz njega ovratno ruto. Mali Gavroche je bil videti potopljen v občudovanje voščene neveste z globokim izrezom v obleki in oranžnim cvetjem, ki se je vrtela za steklom in kazala mimoidočim med dvema svetilkama svoj smehljaj; toda v resnici je opazoval delavnico, ali bi mogel »suniti« iz izložbe kos mila, ki bi ga za sou prodal predmestnemu brivcu. Pogostoma

Z drugim delom, ki je te dni izšel, je Državna založba Slovenije zdaj v celoti izdala znano delo francoskega klasika Victorja Hugoja »Nesrečniki«. Roman je prevedel Silvester Škerlj, opremil pa Marjan Rupar

se mu je primerilo, da je kosil od takega kosa. To vrsilo dela, za katero je bil nadarjen, je imenoval »brivce britje.«
Zagledan v nevesto in oprezovaje za kosom mila je mrmral med zobmi: — »Torek. — Ne v torek. — V torek? — Morda v torek. — Da, v torek.«
Nikdar se ni zvedelo, kam je meril ta samogovor.
Ce pa je slučajno meril ta samogovor na to, kdaj je zadnjič obedoval, je bilo tega tri dni, kajti bil je petek.
V svoji delavnici, kjer je bila zakurtjena peč, je brivec bril stranko ter kdaj pa kdaj škilil proti sovrastniku, zmrznenemu in nesramnemu fantalinu, ki je tiščal obe roki v žepe, pamet pa mu je silila na dan.
Medtem ko je Gavroche opazoval nevesto, izložbo in Windsor-soaps, sta dva otroka neenake rasti, dokaj čedno napravljena in še manjša od njega, eden po videzu sedem, drugi pet let star, plaho obrnila ključko ter stopila v delavnico, proseč kdo ve kaj, morda miloščino, s tožečim mrmranjem, ki je bilo bolj podobno vzdihu kakor prošnji. Govorila sta oba hkrati in njune besede so bile nerazumljive, ker so mlajšemu stoki trgali glas, starejšemu pa sklepetali zobje od mraza. Brivec se je obrnil z divjim obrazom, lenohl starejšega z levo roko, mlajšega pa s kolennom, ju odrinil na ulico in zaprl vrata, rekoč: »Da ti spuščajo noter mraz za prazen nič!«
»Jokaje sta stopala otroka naprej. Medtem se je pooblaščit začelo je deževati.
Mali Gavroche je stekel za njima ter ju ogovoril:
»Kaj pa je vama, dečka?«
»Ne veva, kam bi šla spat.«
»Tako?« je rekel Gavroche. »Prava reč. In zato je treba jokati? To sta tepčkala«
In s svojo nekoliko porogljivo vzvišenostjo je

prevzel izraz nežne oblastnosti in mehkega varstva:
»Malčka, pojdi ta z menoj.«
»Da, gospod,« je rekel starejši.
In otroka sta ga sledila, kakor bi sledila nadškofa. Nehala sta se jokati.
Gavroche ju je vodil gor po ulici Saint-Antoine v smeri Bastilje.
Ko se je že napolil, je ošinil Gavroche z ogorčenjem in nazaj obrnjenim pogledom brivčevo delavnico.
»Nič srca nima ta ščuka!« je zamrmral. »Englendar, ki je.«
Dekle, ki je videlo vso trojico v gosjem redu, Gavrocha spred, je planilo v bučen smeh. Ta smeh je žalil skupino.
»Dober dan, gospodična Omnibus,« ji je rekel Gavroche.
Brž nato se je spomnil na brivca in pristavil:
»Zmotil sem se v živali; saj ni ščuka, modras je. Brivce, po ključavničarja grem, da ti pritrudi zvonce na rep.«
Brivec je sprožil njegovo napadalnost. Nadrl je, preskočivši poteček, brkato vrtarico, vredno, da bi srečala Fausta na Brockenu, ki je držala metlo v roki.
»Gospa,« ji je rekel, »storej odhajate na svojem konju?«
Nato je nablatil naloščene škornje gospoda, ki je šel mimo.
»Paglavec,« mu je divje zakričal.
Gavroche je pomolil nos izpod rute.
»Gospod se pritožuje?«
»Nad teboj,« je rekel mož.
»Urad je zaprt,« je rekel Gavroche, »pritožb ne sprejemam več.«
Ko je korakal naprej po ulici, je opazil vso zmrznjeno pod nekim vhomod trinajst ali štirinajst let staro beračico, ki je bila tako kratko oblečena, da je kazala kolena. Mala je bila za kaj takega že skoraj prevelika. Rast ti takšne zagode. Krilo postane prekratko prav tedaj, ko postane golota nespodobna.
»Uboga deklet,« je rekel Gavroche. »Se hlači nima. Na, vzemi vsaj tole!«
In odmotal je vso dobro volno, kar je je nosil okoli vratu, ter jo vrgel okoli mršavih in vijoličastih ramen beračice, da je ovratna ruta postala spet ogrinjalno.
Deklica ga je osuplo pogledala ter molče sprejela ruto. Na neki stopnji bede revež brez vsakega začudenja ne stoka več ob zlu in se ne zahvaljuje več za dobroto.
»Brr!« je rekel nato Gavroche, ki se je tresel bolj kot sveti Martin, kateri je ohranil vsaj polovico svojega plašča.
Ob tem brrr je neurje podvojilo svoje razpoloženje in pobesnelo. Takšna huda nebesa kaznujejo dobra dejanja.
»Joj,« je vzkliknil Gavroche, »kaj naj to pomeni? Spet dežuje! Ljubi bog, če pojde tako dalje, odpovem naročninol!«
In je šel naprej.
»Vseeno je,« je rekel ter naglo pogledal beračico, ki se je zavijala v njegovo ruto, »ta je le dobila odlično skorjo.«
In s pogledom na oblake je zavpil:
»Zasačeni!«
Dečka sta usmerila korak za njim.
Ko so šli mimo goste mreže, ki oznanja pekarno, kajti kruh postavljajo kakor zlato na železne mreže, se je Gavroche obrnil:
»Saj res, dečka, sta povečerjala?«

TELESNA KULTURA

CETVERBOJ ZA PRVENSTVO SLOVENIJE V SAHU

Odločala bo borbenost

Drevi in jutri ves dan bo v šahovskem domu v Ljubljani odigran četverboj...

pred leti v prvi zvezni šahovski ligi tekmovala kar tri slovenska moštva...

Sah ima v Sloveniji bogato tradicijo. Na letošnjih predtekmovalnih moštvenih prvenstvih po okrajih je sodelovalo 126 osemčlanskih moštov.

ODMEVI IZ BELFASTA

Za zaprtimi vrati?

London, 6. dec. (Reuter). - V sredo sta nogometni reprezentanci Italije in Irske nastopili v kvalifikacijski tekmi za svetovno prvenstvo...

nistrstvo in predsedstvo vlade, če so resne vesti, da so izživali italijansko himno in da so italijanske nogometne ekipe napadli.

KINO »VIČ«

Ameriški barvni cinemascope film

»Rihard Levjesrčni«

Predstave ob 16, 18.30 in 21. V glavni vlogi Virginia Mayo. Prodaja vstopnic od 9-11 in od 14 dalje.

KINO »SLOGA«

Ameriški barvni film

Sin Ali Babe

Predstave ob 16, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Tony Curtis. Prodaja vstopnic od 9-11 in od 14 dalje.

KINO »UNION«

Jugoslov. film - V soboto večer. Tednik. Prvi slovenski festival telesne kulture.

KINO »KOMUNA«

ameriški barvni cinemascope film »Carmen Jones«.

Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9 do 11 in od 14 dalje.

KINO »TRIGLAV«

Ameriški barvni vstavišni film

»DALJNA OBZORJA«

Tednik. V glavni vlogi Charlton Heston in Fred Mac Murray. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

KINO »SISKA«

Ameriški film

Dama s kamelijami

V glavni vlogi Greta Garbo in Robert Taylor. Brez tednika. Predstave ob 16, 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 14 dalje. Samo še danes in jutri.

Mojstri floreta v Ljubljani

Danes se bo v telovadnici gimnazije v Vegovi ulici začelo državno prvenstvo I. razreda v floretu za moške in ženske.

Brzjavke

SAO PAOLO, 6. dec. (AP). Na velikih avtomobilskih dirkah v Sao Paulu ob stoletnici brazilskega avtomobilskega kluba...

Smučarji-tekači na Pohorju. Smučarska zveza Slovenije bo od 10. do 20. decembra priredila pri Ribniški koči na Pohorju tečaj za smučarje-tekače.

Dirkalnih avtomobilov Maserati ne bo več

Vse avtomobilistične kroge in ljubitelje avtomobilizma v svetu je silno presenetilo sporočilo tovarne avtomobilov Maserati...

Podjetje TELEKOMUNIKACIJE Ljubljana-Pržanj 24

zapisuje naslednja prosta delovna mesta za: vodjo obrata Mokronog in izgradnji pozneje bi prevzel mesto tehničnega vodje obrata.

Prodamo 3-tonski tovorni avto

znamke »CHEVROLET« - primerno ohranjen - po zelo ugodni ceni

Podjetje TELEKOMUNIKACIJE Ljubljana-Pržanj 24

zapisuje naslednja prosta delovna mesta za: vodjo obrata Mokronog in izgradnji pozneje bi prevzel mesto tehničnega vodje obrata.

Podjetje TELEKOMUNIKACIJE Ljubljana-Pržanj 24

zapisuje naslednja prosta delovna mesta za: vodjo obrata Mokronog in izgradnji pozneje bi prevzel mesto tehničnega vodje obrata.

Podjetje TELEKOMUNIKACIJE Ljubljana-Pržanj 24

zapisuje naslednja prosta delovna mesta za: vodjo obrata Mokronog in izgradnji pozneje bi prevzel mesto tehničnega vodje obrata.

Podjetje TELEKOMUNIKACIJE Ljubljana-Pržanj 24

zapisuje naslednja prosta delovna mesta za: vodjo obrata Mokronog in izgradnji pozneje bi prevzel mesto tehničnega vodje obrata.

Podjetje TELEKOMUNIKACIJE Ljubljana-Pržanj 24

zapisuje naslednja prosta delovna mesta za: vodjo obrata Mokronog in izgradnji pozneje bi prevzel mesto tehničnega vodje obrata.

Podjetje TELEKOMUNIKACIJE Ljubljana-Pržanj 24

zapisuje naslednja prosta delovna mesta za: vodjo obrata Mokronog in izgradnji pozneje bi prevzel mesto tehničnega vodje obrata.

Podjetje TELEKOMUNIKACIJE Ljubljana-Pržanj 24

zapisuje naslednja prosta delovna mesta za: vodjo obrata Mokronog in izgradnji pozneje bi prevzel mesto tehničnega vodje obrata.

Podjetje TELEKOMUNIKACIJE Ljubljana-Pržanj 24

zapisuje naslednja prosta delovna mesta za: vodjo obrata Mokronog in izgradnji pozneje bi prevzel mesto tehničnega vodje obrata.

Podjetje TELEKOMUNIKACIJE Ljubljana-Pržanj 24

zapisuje naslednja prosta delovna mesta za: vodjo obrata Mokronog in izgradnji pozneje bi prevzel mesto tehničnega vodje obrata.

Podjetje TELEKOMUNIKACIJE Ljubljana-Pržanj 24

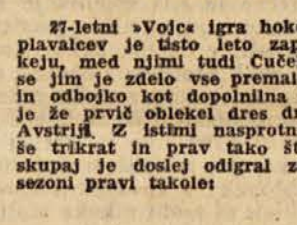
zapisuje naslednja prosta delovna mesta za: vodjo obrata Mokronog in izgradnji pozneje bi prevzel mesto tehničnega vodje obrata.

Podjetje TELEKOMUNIKACIJE Ljubljana-Pržanj 24

zapisuje naslednja prosta delovna mesta za: vodjo obrata Mokronog in izgradnji pozneje bi prevzel mesto tehničnega vodje obrata.

Naši portreti

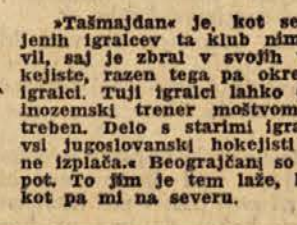
MILIVOJ ČUČEK

27-letni »Vojska igra hokej na ledu že od 1948. Cela vrsta mladih igralcev je tisto leto zapustila plavalne vrste in se posvetila hokeju...

Hokejska zvezna liga bo objektivneje razvzrtila moštva kot dosedanj turnir. V ligi bodo najboljši prizadeta društva...

»Štampanec« je, kot sem že dejal, izjemen primer. Doma vzgojenih igralcev ta klub nima, kvaliteto pa se je kljub temu razvil...

JAMES A MICHENER

Sajonara

ROMAN

Ljubo ji je bilo, da znam japonski in tako se je tudi ona globoko priklonila in rekla: »Do itaši mašite, dozo.«

Ko se je vlak ustavil na križišču v Nišinomi, sem ugledal na postajni ploščadi velikansko reklamo za »Swing Butterfly« z veliko Hana-Ogino sliko na sredini.

Lekarnarjeva žena: »V Kobeu živi moški, ki lahko za osem dolarjev popravi njene oči.«

DNEVNE NOVICE

Zdravstveni dom Ljubljana-Center obvešča starše, ki bivajo na območju občine Center, da bo drugo cepiljenje otrok proti otroški ohromelosti v tem tednu, to je od 2. do 7. decembra. Starši, privedite otroke, rojene v letu 1951 do 31. marca 1957., na isto mesto kakor ob prvem cepiljenju in ob isti uri kot je navedeno na vabilu. Cepiljenje bodo lahko tudi prvič tisti otroci, ki so bili ob prvem cepiljenju zaradi bolezni odklonjeni ali so izostali. Opozorjamo, da samo 3-kratno cepiljenje obvaruje otroke pred ohromelostjo.

Mestni porodničarji v Ljubljani, prim. dr. Ivanu Pavliču, zdravnici dr. Zlati Trtnik, instrumentarki sestri Ogi, glavni sestri Valeriji in vsemu osebju se za vso strokovno pomoč in nego med operacijo in pri porodu najvdažnje zahvaljujem. — Anica Čebulj, Črnuče.

Centralnemu španseriju za žene v Ljubljani in njegovemu šefu dr. Bogdanu Tekavčiču se za vso skrb in prizadevanje med mojo nosečnostjo pa do poroda najtojeje zahvaljujem. — Anica Čebulj, Črnuče.

Inštitut »Jožef Stefana« prireja februarja 1958 praktični tečaj o fizikalnih in kemijskih merilnih in radiometričnih izotopi, dozimetriji in zaštiti. Ker je številno udeležencev omejeno, prosimo ustanove, ki bodo prijavile udeležence, da pošljejo prijavo najkasneje do 20. decembra t. l. V prijavi navedite udeležence po prednostnem vrstnem redu. Prednost imajo udeleženci, ki so že obiskovali teoretične tečaje na Inštitutu »Jožef Stefana«. Po sprejemu prijav boste prejeli vsa potrebna obvestila o tečaju.

Gube na obrazu preprečite in odstranite z redno uporabo »EVELINE« maske za obraz, ki so jo dobile vse drogerije.

»ULTRAGIN« — šport krema je prvovrstna mastna krema. Tudi tvoja koža potrebuje hranilne snovi, ki jih vsebuje »ULTRAGIN« — šport krema.

»FLEX« dobiš pri trgovcu, kjer kupuješ za svoje gospodinjstvo. Zahvaljaj »FLEX«, če hočeš kvaliteto. Idealno čisti mastne madeže.

GLEDALISCA

DRAMA
 Sobota, 7. dec. ob 19.30: Linhart: »Ta veseli dan ali Matiček se ženi«. Abonma K. (Sedeži so še v prodaji).
 Nedelja, 8. dec. ob 15: Linhart: »Ta veseli dan ali Matiček se ženi«. Izven in za podoželje. (Vstopnice so še v prodaji).
 Ob 19.30: Goodrich-Hackett: »Dnevni Ane Frank«. Izven in za podoželje. (Vstopnice so še v prodaji).

V okviru praznovanja Novoletne jelke bo Drama SNG uprizorjela Golljevega »Jurčiča« ter Modrovo in Ajdičevovo otroško igro »Janko in Metka«. Pred vsako predstavo bo nastopil Dedek Miraz. Vodstva šol in mladinske organizacije, ki žele v okviru Novoletne jelke zaključene predstave omenjenih del, vlijudno prosimo, da to sporoče — del, navedbo dneva in ure, ki bi jim ustrezala — ravateljstvu Dramе najpozneje do 12. decembra 1957.

OPERA
 Sobota, 7. dec. Lindpaintner: »Dani-na«. Gostovanje ljubljanske Opere v Beogradu.
 Ob 19.30: V Operi: Verdi: »Aida«. Gostovanje mariborske Opere.
 Nedelja, 8. dec. ob 19.30: V Operi: Mozart: »Figarova svatba«. Gostovanje mariborske Opere.

Cestnika

Danes je bil promoviran na Medicinski fakulteti v Ljubljani za doktorja vsega zdravstva tov. Ivo Pevec. Cestnatajo prijatelji in sorodniki!

Danes, dne 7. decembra, gostuje v Ljubljani ansambel Opere iz Maribora z Verdijevo »Aido«, v režiji Cirila Debeveca in dirigenta Jakova Cipčija. V glavnih vlogah nastopajo: Alda-Ada Sardoseva, Radames-Oskar Zornik, Kralj-Aleksander Kovač, Amneris-Dragica Sadnikova, Ramphis-Ettore Geri Amonasro-Miro Gregorin, Sel-Bogo Lukeš, glas svečenice-Nada Zrimškova in celotni ansambel.

V nedeljo 8. decembra ob 15.30 pa bo mariborska Opera gostovala z Mozartovo »Figarovo svatbo« pod vodstvom dirigenta Jakova Cipčija in v režiji Hinka Leskovića k. g. V glavnih vlogah nastopajo: Karlo Kamušič, priljubljena in že znana sopranistka Ondina Otta, Mileva Pertotova, Miro Gregorin, Milan Gorenšek, Aleksander Kovač, Nada Zrimškova in ostali.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
 Gledališka pasaja
 Sobota, 7. dec. ob 20. Nušič: »Dr. Izven.
 Ob 16 in 20: Cehov: »Striček Vanja«. Gostovanje v Prešernovem gledališču v Kranju.
 Nedelja, 8. dec. ob 15.30: »Večer v čitalnici«. Zaključena predstava za sindikat Litostroja.
 Ob 20: Cehov: »Striček Vanja«. Izven.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
 Mestni dom
 Sobota, 7. dec. ob 20: Medved: »Za pravdo in srce«. Izven.
 Nedelja, 8. dec. ob 18: Medved: »Za pravdo in srce«. Popoldanska predstava. Izven.
 Ob 20: Nestroy: »Nič ni tako skrito, da ne bi postalo očito«. Veseloigra z godbo in petjem. Zadnja večerna uprizoritev. Izven.
 Prodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje telefon 32-860.

MESTNO LUTROVNO GLEDALIŠČE MARIONETE
 Levstikov (Sentjakobski) trg št. 2
 Sobota, 7. dec. ob 17: L. Novy — V. Tauffer: »Moja in živali«.
 Ob 20.30: F. Milčinski: »Zvezdica Zaspanka«. Za odrasle.
 Nedelja, 8. dec. ob 11: F. Milčinski: »Zvezdica Zaspanka«.
 Ob 15: F. Bevk: »Lenuh Poležuh«.

ROČNE LUTKE
 Resljeva c. 36
 Nedelja, 8. dec. ob 17: A. Papler: »Hudobni graščak«.
 Prodaja vstopnic od srede dalje vsak dan (razen nedelje) na upravi Resljeva c. 36, tel. 32-020, od 10 do 12 in pol ure pred pričetkom predstave pri gledališki blagajni.

PREDAVANJA

Terenski odbor Združenja rezervnih oficirjev terena Serce-Litostroja in Dravljice obvešča članstvo, da bo redno mesečno predavanje v nedeljo, dne 8. decembra 1957 ob 10. uri dopoldne v mali kino dvorani Litostroja. Predaval bo podpolkovnik Leskovec o temi: »Sodobna sredstva PA obrambe s filmom. Udeležba za člane obvezna, vabljeni pa so tudi vsi rezervni podoficirji teh terenov. — Odbor.

KONCERTI

Francoski violončelist Bernard Michelin, ki ga štejemo s Fournierom in Navarro med svetovne mojstre, bo koncertiral v ponedeljek, 8. decembra za modri abonma. Pri klavirju Andreja Preger. Spored: Pergolesijeva in Brahmsova sonata, Boccherinijev Adagio in Allegro, Fallova Španska suita in Saint-Saensov Allegro appassionato. Neabonirani sedeži so v prodaji na dan koncerta v Filharmoniji.

Koncertna direktka prosi abonente belega in modrega abonmaja, da plačajo tretji (zadnji) abonmajski obrok.

RADIO LJUBLJANA

Spored za soboto, dne 7. decembra 1957
 Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 22.55
 5.00-8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) — 6.30-6.40 Reklame — 6.40-6.45 Naš jedilnik — 8.05 Lepe melodije — znani napevi — 8.35 Skladbe Ivana Zajca igra pihalna godba JLA pod vodstvom Jožeta Brana — 9.00 Radijska šola za nižjo stopnjo (ponovitev): Pojte z nami — 9.30 Popevke à la carte — 10.10 Dopoldanski koncert — 11.00 Pionirski tednik — 11.15 Domache napeve izvajajo mariborski ansambli — 12.00 Opoldanski operni spored — 12.30 Kmečka univerza — Ing. Raul Jenčič: Ekonomičnost strojnega pridelovanja: Krompirja — 12.40 Odmevi iz Hollywooda (pianist George Feyer) — 13.15 Non stop! (zabavna glasba na tekočem traku) — 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 14.35 Naši poslušalci cestujajo in pozdravljajo — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.40 S knjižnega trga — 16.00 Glasbene uganke — 17.18 Kaj bo prihodnji teden na sporedu — 17.30 Trideset minut z orkestrom Franka Chackfielda — 18.00 Okno v svet: Pet dni po Čehoslovaški — 18.15 Slovenske zborovske skladbe in samospeli — 18.45 Prof. dr. Mirko Rupel: Jezikovni pogovori — 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Zabavni večer — 21.00 Izbrani smo za vas — 22.15 Oddaja za naše izseljence
 II. program
 14.00 Glasba ne pozna meja — 15.10 Ljubljanska kronika in obvestila — 15.25-16.00 Gustave Charpentier: Vtisi iz Italije — 22.15-24.00 Zaplešimo!

TELEVIZIJA

Spored za soboto, dne 7. decembra 1957
 18.30 »Imate karto odveč?« prikaz televizijskega programa na GR in televizijska nagradna uganaka — 16.45 Barok v Ljubljani (dokumentarni film) — 17.00 Oddaja za pionirje (Moja in Michel bosta predstavila otroški pevski zbor RL p. v. Janeza Kuharja) — Risani film »Pasja dolžnost« — 17.30 Elektroni in mi (razgovor o elektroni) — 18.00 Šport v soboto (športna poročila in komentar) Boksarski nastop — do cca 19.00 — 20.00 TV dnevnik — 20.15 TV na TV (pomenek o televiziji pri nas) — 20.30 Kroparski kovači (dokumentarni film) — 20.45 Na vrtljaku melodij in ritmov (zabavno-glasbena oddaja s sodelovanjem plesnega orkestra RL p. v. Bojana Adamiča) — 21.30 I. slovenski festival telesne kulture (dokumentarni film) — 22.00 Skupščina »Partizana« (razgovor o telesnovzgojnih problemih pri nas) — 22.15 Poznanost melodij? (prenos programa RAD) Glasbene uganke s orkestrom Gorni Kramer

MARIBORSKE VESTI

DEŽURNA LEKARNA:
 Sobota, 7. dec., lekarna »Center«, Gosposka ul. 12.
 Nedelja, 8. dec., lekarna »Tabora«, Trg Revolucije 3.
KINO
 »UNION«: amer. barv. filmski sporedski film »Med nebom in zemljo«.
 »PARTIZAN«: italij. film »Njihove zablode«.
 »UDARNIK«: japonski film »Sedem samurajev«.
SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
 Sobota, 7. dec. ob 19.30: Lorca: »Dom Bernarda Albe«. Red B. Nekaj sedezev in stojšč v prodaji.
 Ob 19.30: Verdi: »Aida«. Gostovanje v Ljubljani.

Z BLEDA

»Junaki so utrjeni«, francoski film.

»TEGRAD« - LJUBLJANA

ŠMARTINSKA C. 10

se je preselil iz dosedanjih poslovnih prostorov v Cigaletovi ulici 6 na Šmartinsko cesto 10 (dvorišna zgradba)

Podjetje se bavi z izdelavo vseh vrst šibko in jakotnih instalacij in gradnjo zračnih in kabelskih telefonskih vodov. Projektira šibko in jakotne naprave — ima lastno servisno delavnico za popravilo električnih aparatov za gospodinjstvo ter za popravilo in vzdrževanje vseh vrst šibkotnih naprav. — Vsem cenjenim naročnikom se »Tegrad« zahvaljuje za dosedaj izkazano zaupanje ter se priporoča za nadaljnje sodelovanje. Posebno pa opozarja hišne svete in gospodinjstva, da se poslužujejo naše servisne delavnice. — Poslužujte se naših uslug!

Telefoni:
 Hišna centrala: 32-440
 Direktor: 30-270
 Komercialni odd. 32-851
 In avtopark: 32-851
 Računovodstvo: 32-852
 Tehnični oddelek: 32-853
 32-854
 Projektivni biro: 32-856
 Servisna delavnica: 32-867

CELJSKE VESTI

SLOV LJUDSKO GLEDALIŠČE
 Sobota 7. dec. ob 19.30: Peter Ustinov: »Romanov in Julija«. Gostovanje v Trbovljah.
 KINO
 »UNION«: ameriški filmski sporedski barvni film »Dolina naslaja«.
 »METROPOL«: italijanski film »Fant za vse«.

IZ ŽALCA

Ameriški barvni film: »Piknik«.
VESTI IZ TRBOVLJEJ
 »DELAVSKI DOM«: slovenski film »Ne čakaj na maj«.
 »SVOBODA TROVLEJE II«: ameriški film »Lov za spljoni«.

IZ PTUJA

Italijanski film: »Giuseppe Verdi«. Predstave vsak dan ob 16, 18 in 20.

IZ MURSKÉ SLOBOTE

»PARK«: ameriški barvni film: »Steza slonov«.

IZ NOGAŠKE SLATINE

Ameriški film: »Houdini«.

VESTI IZ KRANJA

»STORŽIC«: amer. filmski sporedski film »Piknik«. Predstave ob 16, 18 in 20.
 »TRIGLAV«: premiera francoskega filma »Stopnice za služinčad«. Predstava ob 19.
 »SVOBODA«: ameriški barvni film »Skaramuš«. Predstavi ob 18 in 20.

IZ NAKLA

Ameriški film: »Kapetan Kery«. Predstava ob 19.

Vesti iz Jesenic in okolice

Od 6. dec. do 12. dec.: Zdravniško dejstvo službo ima na Jesenicah dr. Stanja Rosenstein, Javorniška pot.

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE
 Sobota, 7. dec. ob 19.30: G. Axelrod: »Sedem let skomin«. Romantična komedija v 3. del. Premiera.

RADIO«: premiera ameriškega barvnega filma »Indijanski borec«. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 9 do 10.

»PLAVZ«: italijanski film »V znamenju Venere«. Predstavi ob 18 in 20.

»ZIROVNICA«: amer. barv. film »Ujetnik dvorca Zende«. Predst. ob 19.30.

»DOVJE«: jugosl. film »Ne obračaj se, sinko!«. Predstava ob 20.

»KOROŠKA BELA«: ob 15 matineja jugosl. filma »Ne obračaj se, sinko!«. Ob 19 mehiški film »Minu«.

OBROBNÍ GLASI

KOMERCIALIST, samostojen, zunanjetrgovinski, razpoložljiv. Ključite 25-950/213 int. 3983
TROŠTANOVANJSKO HIŠO v Idriji Rožna 27, prodam. Poljasna tudi hišnik Javoršek. Pisarne ponudbe pošljite na naslov: Hladnik Franjo — Zagreb Rakitiška 6. 4006
PRODAM HIŠO V CELJU na prometnem kraju, grajena za gostinski obrati, kakor tudi več zaziidljivih parcel. Informacije na podružnici »Ljudska pravica« v Celju. C 287
ZAMENJAM ENOSOBNO STANOVANJE v Rogški Slatini za dvosobno stanovanje v Portorožu ali Piranu. Možna je tudi posredna zamenjava preko Ljubljane. Interesenti naj se obračajo na naslov: Mikše Marjan, »Central« — Portorož. 4000
ZAMENJAM TROŠOBNO KOMFORTNO STANOVANJE v Celju za enakega ali dvosobnega s kabinetom v Ljubljani. Ponudbe pod šifro »Celje« na oglasni oddelek »LP«.

TOVARNA »ZLATOROG«

V MARIBORU

sprejme v službo

dva laboranta

s srednjo tehniško ali kemo-laborantsko šolo

Nastop takoj ali 1. januarja 1958.

Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja je treba poslati na upravo podjetja.

M-450

FINANČNO SAMOSTOJNI ZAVOD

sprejme v službo sposobnega

finančnega knjigovodjo ali knjigovodkinjo

Nastop službe 1. jan. 1958 ali po dogovoru. Ponudbe z opisom dosedanjega službovanja pošljite na oglasni oddelek LP pod šifro »Finančni knjigovodja« do 15. dec. 1957.

4005

PODJETJE

»TELEKOMUNIKACIJE«

razpisuje naslednja delovna mesta:

ŠEF ODDELKA

za konjunktorno službo in ekonomsko propagando ekonomist z dokončano ekonomsko fakulteto oziroma propagandist z ustrezno prakso

KONSTRUKTOR

grafični risar z dokončano grafično šolo in nekaj prakse za delo na področju propagande

Plača po tarifnem pravilniku in prevoz z lastnimi avtobusi zagotovljen.
 Pisarne ponudbe je treba poslati na poštni predal 376 Ljubljana.

3999

RAZPIS

Komisija za razpis mest direktorjev Občinskega ljudskega odbora Piran razpisuje na podlagi 90. člena uredbe o ustanavljanju podjetij in obrti mesto

direktorja

gostinskega podjetja Hotel »Helios« v Portorožu

Pogoji: Visokokvalificiran gostinski delavec z najmanj 10 let prakse. Nastop službe s 1. januarjem 1958 ali po dogovoru.

Kolkovane prošnje z življenjepisom in opisom strokovne usposobljenosti dostavite Občinskemu ljudskemu odboru Piran najkasneje do 24. decembra 1957.

4001

Uprava

»LJUDSKE PRAVICE«

Ljubljana

Petkovškovo nabrežje 25
 Poštni predal 42

Odrežite in nam pošljite

Množične organizacije področja Vodice sporočajo žalostno vest, da je umrl po dolgi, mučni bolezni tovariš

JAKA TRAVEN

član ZK, SZDL, ZB NOV, UROJ ter predsednik bivše občine Vodice

Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo, 8. decembra 1957 ob 14. uri izpred hiše žalosti, Retnje 44, na vodiško pokopališče.

Sporočamo žalostno vest, da se je v četrtek, 5. decembra 1957, pri delu smrtno ponesrečil tovariš

FRANC MIHOVEC

vajenec strojnoključavničarske stroke

Vestnega in nadvse marljivega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu. Pogreb pokojnika bo v nedeljo, 8. decembra 1957, ob 13. uri izpred hiše žalosti Spodnja Senica št. 2 (pri Medvodah) na pokopališču v Soro.

Globoko užaloščeni sporočamo, da se je v četrtek, 5. decembra 1957, pri delu smrtno ponesrečil član naše podružnice tovariš

FRANC MIHOVEC

vajenec strojnoključavničarske stroke

Pogreb vzornega tovariša in nepozabnega pokojnika bo v nedeljo, 8. decembra 1957, ob 13. uri izpred hiše žalosti Spodnja Senica št. 2 (pri Medvodah) na pokopališču v Soro.

SINDIKALNA PODRUŽNICA ELEKTRARNE MEDVODE

Pred dnevi se je pripeljala v London na gostovanje v Združenih državah zelo znana črnka Rosetta Tharpe, ki poje jazzovske melodije ob spremljavi kitare. Kasneje bo menda nastopila tudi v Franciji in v nekaterih zahodnememskih mestih

KONEC STAREGA PRAVILA?

AMERIŠKA PSIHIATRA STA OBJAVILA NEKAJ SVOJIH UGOTOVITEV O PSIHIČNEM STANJU BRODOLOMCEV Z LADJE »ANDREA DORIA«

● Kadar se ladja potaplja, ukaže kapitan: »Najprej ženske in otroci! Če ne prevzame potnikov brezglavi strah, so v čolnih res najprej ženske in otroci, ki dobijo rešilne pasove, šele nato pridejo na vrsto moški. Ali mora tako biti, ali je stolno pravilo, ki je postalo zakon, tudi zares pravilno? Tako sta se vprašala ameriška psihiatra, ki sta pred kratkim objavila o tem obsežno razpravo v neki znanstveni reviji.

Vprašanje je zanimivo, ker menijo, da je treba to staro pomorsko pravilo spremeniti. Zdravnik Friedman in Linn sta našla nekaj napotkov, ki sta jih zbrala iz »prve roke«. Bila sta na krovu francoske ladje »Ile de France«, ki je lani julija priskočila na pomoč potapljaljoči se potniški ladji »Andrea Doria«. Izmed 1661 preživelih so spravili 750 potnikov na »Ile de France«, psihiatra pa sta začela takoj zbirati vse mogoče podatke. Zapisovala sta, hkrati pa proučevala tudi duševno stanje vseh tistih potnikov, ki so z ladje »Ile de France« opazovali tragični prizor.

Neki potnik se je okrog pol dveh ponoči prebudil in pogledal skozi okno svoje kabine. »Prizor je bil podoben beneškemu karnevalu,« je kasneje pripovedoval, »vse okoli je mrgolelo reševalnih čolnov in ljudi z rešilnimi pasovi.« Zdelo se mu je, kakor da sliši smeh in vesel vrvež, zato je jezno zamrmral, da »ta francoska vnetost za zabavo vendarle presega vse meje«, že naslednji trenutek pa je spoznal, za kaj gre, in je skočil iz postelje.

Tako sta psihiatra opisala reakcijo enega izmed potnikov na katastrofo. Ugotovila sta, da ima geslo »najprej ženske in otroci« katastrofalne posledice zlasti za otroke, zakaj najhuje je, če otroka v kritičnem trenutku ločijo od staršev. Psihiatra naštevata primere iz vojnih dni, ki kažejo, da so otroci mnogo lažje prenesli najhuše dogodke, če so jim stali starši ob strani.

Razen tega sta ugotovila vrsto podrobnosti. Ljudje so pred skokom v morje tekali po kabinah in spravljali drobne reči, na dragocenosti pa so povsem pozabili. Zanimivo je to, da so številni prizadeti že po nekaj trenutkih iskali krivice katastrofe. Vsi so bili prepričani, da je nesrečo zakrivil kapitan italijanske ladje. »Svedje so spretni, pomorščaki, Italijani pa so podobni otrokom,« sta psihologa zaznamovala splošno prepričanje prizadetih ljudi, ki so prišli na krov francoske »Ile de France«.

Izkušnje iz te katastrofe kažejo, pravita psihologa, da je napačno pripravljati ljudi na obrambo v katastrofi samo v okviru jedrske vojne. Na najrazličnejše katastrofe bi bilo treba pripraviti ljudi že takrat, ko nihče ne slutí, da bi se lahko primerila kakšna nesreča. Ta napotek je po mnenju nekega ameriškega lista velikega pomena in ga bo proučevala posebna znanstvena skupina, ki raziskuje vedenje ljudi med naravnimi katastrofami. Psihiatra sta poudarila še nekaj: pri katastrofi italijanske ladje se je pokazalo, da ne nadomna nastopijo dotlej povsem neznaní ljudje, ki prevzemajo odgovornost in vodijo reševalna dela ter tako poskrbijo za rešitev svojih sopotnikov.

Pariške veleblagovnice so se že pripravile na noveletne nakupe. Zlasti bogate so izložbe otroških igračk, ki so prilagojene okusu modernega časa: modelčki reaktivnih letal pa novi avtomobilčki, helikopterji in druge pridobitve sodobne tehnike

SKOK DO ELEMENTA 102

- Uran je kot element z zaporedno številko 92 dolgo predstavljal gornjo mejo na lestevici prvih. Z razvojem jedrske fizike pa je prišlo do odkritja devetih tako imenovanih transuranskih elementov, predvsem plutonija. Vse te elemente do številke 101 so našli v ZDA.

V Stockholmu pa so pred kratkim iznašli element z zaporedno številko 102. Svedom so pri tem pomagali ameriški in angleški znanstveniki, odločilno vlogo pa je igral ciklotron v švedskem Nobelovem inštitutu.

RAZTRESENOST

Filozof Kant je nekoč srečal na cesti znanca, ki ga ni že dolgo videl.

»Kako se ima kaj vaš brat?« ga je vprašal, vendar je po žalostnem izrazu na neznančevem licu brž spoznal, da se je zmotil. Spomnil se je, da je neznančev brat že davno umrl. Brž je hotel popraviti napako, zato je prvemu vprašanju dodal še drugo: »Ali je še vedno mrtev?«

»Saj res, Peter, kaj bi rad danes za kosilo?«

Umetna ustvaritev novega elementa je zahtevala vsa sredstva sodobne tehnike. To je bila nemara prav tako težka naloga kot vzpon na Mount Everest. Uran je izhodiščna točka za vse transuranske elemente. Če bi se enkrat uporabili primer Everesta, bi rekli, da je uran taborišče ob vznožju, sleherni novi element pa je nekaj sto metrov višje taborišče. Kdor hoče doseči zadnji cilj, se mora dobro opremiti, zakaj pri elementu 102 je »ozračje« že povsem redko.

Najprej so odkrili neptunij in plutonij, elementa s številkami 93 in 94. Potem sta prišla na vrsto američij (95) in kirij (96) itd., zanimiv pa je postopek pri odkrivanju elementa 102. Kot osnovo so uporabili v Stockholmu kirij 244, ki so ga imeli komaj pet miligramov, pridobili pa so ga iz plutonija, ki so ga obevali dve leti v zelo močnem atomskem reaktorju. Nato so kirij nanesli na aluminijaste lističe, in sicer miligram na vsak list. Tako pripravljene liste so poslali z letalom na Švedsko, da bi jih tam uporabili kot »tarče« v ciklotronu. Te liste so bombardirali s loni ogljika 13, kar je omogočilo skok od elementa 96 na 102.

Po bombardiranju so proizvede pregledali v zapletenih napravah in ugotovili nove atome, katerih polovica življenja je trajala komaj deset minut, oddajali pa so zelo močne žarke alfa. Pri tem

Oskar je izpolnil nalogo

Ameriški črni medved Oskar je dal življenje za napredek sodobne znanosti. Ni poginil v umetnem satelitu, marveč so ga ubili, da bi v njegovem truplu proučili različne pojave, do katerih je prišlo, potem ko so ga med naglim gibanjem izpostavili sunkovitim zastojem.

Kakor je izjavil eden izmed strokovnjakov v ameriškem letalskem oporišču Holloman, so izbrali medveda za ta poskus zato, ker je njegovo okostje precej podobno človeškemu. Z navadnimi jermeni so medveda privezali na voziček, tam pa so ga izpostavili 25-krat močnejšim zastojem v hitrosti, kot znaša zemeljska težnost. Kasneje so ugotovili neznačno krvavitve v mišičastem delu diafragme.

nastane vprašanje, ali je to element 102 ali pa izotop kake že znane prvine. Z novo tehniko so ugotovili, da so to delci novega elementa, ki je dobil številko 102.

Bi kdo vprašal, čemu služijo raziskave. Motiv vsekakor ni v trenutni koristi, dejstvo pa je, da je na slabo raziskanem področju jedrske znanosti sleherno odkritje kaj lahko izrednega pomena.

NAŠE NOVE ZNAMKE

V torek, 3. t. m. je Generalna direkcija PTT v Beogradu izdala serijo priložnostnih znamk v spomin zaslužnih mož iz naše kulturnozgodovinske preteklosti, na katerih so upodobljeni naslednji portreti:

1. Na znamki za 15 din — Simon Gregorčič, slovenski pesnik, »goriški slavček«, izdana je za petdesetletnico njegove smrti; znamka je črnozrjave barve;
2. na znamki za 30 din —

Anton Tomaž Linhart, ena izmed največjih osebnosti slovenske kulturne zgodovine (zgodovinar in pisatelj); izdana je za dvestoletnico njegovega rojstva; znamka je črnomodre barve;

3. na znamki za 50 din — Oton Kučera, hrvaški matematik in fizik; izdana je ob stoletnici rojstva; znamka je temnordečerjave barve;

4. na znamki za 70 din — Stevan Mokranjac, srbski skladatelj; izdana je ob stoletnici

rojstva; znamka je črnovijoličaste barve;

5. na znamki za 100 din — Jovan Sterija Popović, srbski komediograf in književnik; izdana je ob stopenetdesetletnici rojstva in stoletnici smrti; znamka je črnozilne barve.

Znamke so izdelane po osnutkih akad. slikarja grafika prof. Božidarja Jakca, natiskal pa jih je Zavod za izdelavo novčanic v Beogradu. Veljale bodo neomejen čas.

Z obtožbo, da sta do smrti pretepla šestletnega Manfreda Bengscha, je berlinska policija aretirala 29-letno Ursulo Jeschke in njenega 23-letnega moža. Domnevajo, da je otrok, ki je iz Ursulinega prvega zakona, podlegel telesnim poškodbam, ker so na njegovem truplu našli sledove udarcev s topimi predmeti in številne podplutbe. Izprva sta tajila, potem pa sta priznala, da sta maledga pogosto pretepla z obešalniki, z lopatico za premog in s podobnimi predmeti, češ da je bil »lažnivec in sladkosnedec«. — Objavljamo enega zadnjih posnetkov šestletnega Manfreda v berlinskem živalskem vrtu

»MUZEJ STRAHOTE«

Črni muzej londonskega Scotland Yarda je verjetno najbolj grozljiva razstava na svetu. Občinstvu ni dostopna, zato pa si jo lahko ogledajo stražniki in čuvarji javnega reda iz tujih dežel. Ta razstava je kaj malo podobna muzeju Sherlocka Holmesa, ki je še pred kratkim privabljal tisoče radovednežev v Baker Street. Sherlock Holmes je delal s pinceto in s povečevalnim steklom, tisto, kar je razstavljeno v Črnem muzeju, pa je preveč strašno, da bi si želeli vse ogledati navadni ljudje s povprečnimi živci.

Krvavi madeži niso od rdečila, marveč so pravi, noži niso ponarejeni, temveč so smrtonosno orožje. Vse to so imeli v rokah sodniki, porotniki, zagovorniki in javni tožilci, preden je bil zločinec obsojen.

V stekleni omarici je razstavljen dežnik, ki ga je John Mc Hamara uporabil leta 1908, ko je ubil človeka in pobegnil v svet. Lovili so ga vsepovsod, nazadnje so ga izsledili v Avstraliji. Drugo nenavadno orožje je gumijasta žogica, prerezana na dvoje. To je vse, kar je ostalo od bombe, ki so jo vrgli v zapore irski revolucionarji leta 1860. Bomba je ubila 17 ljudi. Prav tako neprijeten občutek dobi človek ob pogledu na božično čestitko, ki

visi v okviru pod steklom. Na njej je zapisano: »Pozor, zdaj zadnjič praznujete božič.« Zares, Henrietta Buswell, ki je prejela to čestitko, je bila ubita 26. decembra, zločinca pa niso izsledili.

Na tej razstavi si lahko policični obiskovalec ogleda tudi starinski samokres atentatorja, ki je skušal ubiti kraljico Viktorijo. Zarjavela kopalna kad je zadnja priča trojnega uboja, ki ga je zagrešil neki Smith. Zelenzna palica, s katero je Daniel

Klinike za »lačne zraka«

V Parizu je Nicole Verdoy odprla kliniko za »lačne zraka«. Z nekaj fantazije in tudi denarja lahko zraka željni ljudje uživajo pod plastično streho ozon ob sumu morske plime z gramofonskih plošč, v sosednji kabini pa planinski zrak. To traja dobro uro, potem pa si obiskovalci ogledajo primeren film in — baje spottili odhajajo s klinike.

Londonska policija hrani v posebni ustanovi najrazličnejše morilno orožje

Raven usmrtil svojo taščo, leži zraven samokresa, s katerim je bil ubit priljubljeni londonski stražnik Gooteridge. — Zaradi teh in še številnih drugih predmetov imenujejo mnogi ljudje to razstavo »Muzej strahote«.

Ursula Sonntag, ki je bila nekoč »führerica« hitlerjevske mladine, sedi v Münchenu na zatožni klopi, ker je obtožena sokrivde pri smrtni obsodbi svojega nekdanjega predstojnika, ki ga je prijavila pred štirinajstimi leti hitlerjevskim oblastem in so ga obsodili na smrt. Vsa Zahodna Nemčija spremlja proces, ker pričakujejo vrsto podobnih razprav v primeru, če bo nekdanja hitlerjevska denunciantka obsojena za svoje dejanje.

NAROČILNICA

Podpisani _____

kraj _____ ulica _____ pošta _____

naročam »Ljudsko pravico«, »Ljubljanski dnevnik«, in prosim, da mi jo začnete z _____ redno pošiljati (neustrezno prečrtajte).

Naročilno bom nakazal po položnici, katero priložite prvi številki, oziroma jo bom plačal po inkasantu.

Datum _____

Podpis _____

Odrežite to nam pošljite